

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

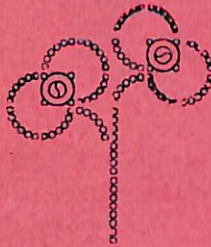
Adapt — remix, transform, and build upon the material

Մ. 290Ն

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳՐԱԳՐԱԿԱՆ
ԿԵՆՏՐՈՆ

ՎԱՐԴԵՐ ՔԵԶ ՀԱՄԱՐ

1016

1928

ՏՊԱՐԱՆ — ԱՐԱԿՍ — ՆՕՑԻԱ

891. 99

Զ-46

891.99
2-46

15 APR 2009

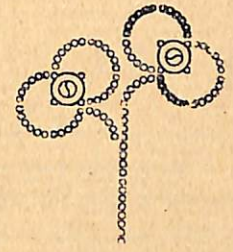
19 NOV 2011

Մ. 2906

Օ. Բ. ԱՃԵՄՈՅ
- ԵՐԵՎԱՆ

ՎԱՐԴԵՐ ՔԵԶ ՀԱՄԱՐ

1016

ՄԱՇԻՆԻ
ԿԱՆՈՆԱԿԱՆ
ՄԱՅԻՆԱԿԱՆ

1928

ՎԱՐՆԱ

13.04.2013

29584

NOV 8 4

ՎԱՐԴԵՐ ՔԵՉ ՀԱՄԱՐ

ԵՐԳ Ա.

Հիմայ ես ինձ հետ առանձին եմ:

Խրճիթիս դռնակը բաց է, բայց անոր բացուած-
քէն լոյս եւ ջերմութիւն ներս չթափանցեր:

Կար ժամանակ, որ ես առանձին չէի, սրտիդ
ժօտը կ'ապրէի եւ դու ժպտովդ զիս կը գգուէիր: Ապա
սիրեցիր զիս, աչերդ ա'լ ինձ չդարձուցիր եւ տիրեց
խաւարը:

Հիմայ, երբ ստուերացած խրճիթիս առջեւէն
կ'անցնիս՝ ես կը դողամ եւ կ'երգեմ: Թէ ինչո՞ւ կ'եր-
գեմ, բնաւ մի՛ զարմանար. հոգոյս խորը երջանկու-
թիւն մը կը զգամ. ստուերդ կը լուսաւորէ անհունու-
թեան սահմանները:

Երկինքիս մէջ գիսաւորի մը նման կը փայլիս,
վարսերուդ ճաճանչաւորումի մէջ կը տեսնեմ ինկած
աստղերը, որ դարձեալ երկինքս դարձած կը շողջողան:

1172-2009

ես կ'երգեմ:

Կ'երգեմ ժպիտդ, կ'երգեմ սեւ աչերդ, կ'երգեմ խօսքերդ թրթռուն, որ հոգեոյդ ալեւորումի տակ ինձ համար կը ծաղկէին, կը բոցաւառէին, և կը փսփսայիր...

Կ'երգեմ, ինչպէս դուն ալ պիտի երգէիր անշուշտ, ո՛ր Դարուհիդ իմ խնկենի, թէ չուեննայիր սրտակից, բարեկամ եւ ծանօթներ:

Հիմայ ես ինձ հետ առանձին եմ:

Ստուերդ կ'անցնի՝ ուրախութեան ժամ է, իսկ հոգեյս զգացած ուրախութիւնը բաժնելու համար մէկը չունիմ: Կ'երգեմ, գո՛ւցէ այն յոյսով, որ ձայնս քեզ կը հասնի, բայց դու չես լսեր, չես գար, կամքը քո է:

Վարսերուդ ծալ ի ծալ ծփումի մէջէն լոյս կը տեղայ, աչերս կը բանամ եւ երգելով կը կանգնիմ խրճիթիս առջև՝ նայելու համար ոտքերուդ տակ երկարող դրախտի ճամբուն: Այդ ճամբով էր որ ես տեսայ անբաւ լոյս եւ օր մըն ալ աչքիդ տակ մ'նացի առանձնացած, որովհետեւ այն օրը՝ դուն քեզ համար պանելով հարստութիւնդ՝ անցար եւ գացիր, ձեռքելով զիս ինձ հետ:

Ինչ ի՛նչ չա՛ն եւ օգուտ, թէ իմ սէրը ծովու պէս լայնատարած է, ալեկոծ եւ քչփչիկ, արեգական պէս գեղազուարճ ու անբառ, զայն պատելու համար պէտք է ձեռքերուդ խանձարուրը:

Ես կ'երգեմ եւ դու աներեւոյթ ու աննիւթ կուգաս երկինքէն եւ կը լուսաւորես խրճիթս: Գալդ՝ այնքան քնքուչ եւ գեղեցիկ է, որ ինձ կը պատկերէ հեռաւոր աշխարհի մէկ թովչալի գիշերը:

Պլպուլը թառած, վարդի կողքին, կը դայլայլէ երկինքէն սատափ անձրեւ կը տեղայ, շատրուանն, բու վրայ կամար է կապեր ծիրանին, պիրկընդխառն կիփառիսներ կ'երկարեն իրենց մթնշաղ ստուերները ծովափին, եւ դու թեւաւորած պսակն ես այս բոլորին:

Տեսնելով հոգոյդ սիրասարսու վրդովանքը՝ սոս-Վալի անդորրութիւն եւ երազելով մեռնողին շրթին փայլը կը տիրէ հոգոյս խոր: Յիրաւի այդ չէ քու ժպիտը, ոչ ալ ստուերը. փայլ մը, նշոյլ մը միայն անկէ, որ կը փալիլայ երեսիս, բայց այդ ալ շատ է. բոլորը կը գեղեցկացնէ:

Գլուխս կը վերցնեմ եւ կ'ըսեմ.— Գեղեցիկ է առաւօտը: Կը վազեմ կ'երթամ դաշտերը, ոտքերուդ հետքերը կը փնտռեմ: Հոն ուրախութիւն կը թագաւորէ, այնպիսի ուրախութիւն մը, որպէս թէ երկիրը երկունքէն աղատած նորածնի մը մայրը ըլլար: Ճերմակ, սպիտակ բարձիկներ, մանիշակ վերմակ, բուրմաւնք, լոյս, անչափ ջերմութիւն, անկշոտթ երաժըշտութիւն, աղերսանք եւ յանկարծ լաց:

Ես կ'երգեմ: ժպտիդ ստուերին տակ արտաւայ մը կը դառնամ. քեզ համար կը հարցնեմ ծաղիկներ լուսն, անոնք կը կախեն իրենց գլուխը, որ ես չտեսնեմ իրենց արտասուալից աչերն: Չեն խօսիր. լուսթիւնով կը լեցնեն իրենց արտերը: Բայց անա բզզալով կուգայ մեղուն. թեւերովը կը պատէ մանուշակին վիզը. շուրթը կը կպէ շրթին. երկուքը կը հեւան: Անստղիւտ խրախճանք եւ ուրախութիւն. նոր լոյս կը ծաթէ, նոր կեանք կը ծնի:

Հիմայ այնքան օդ կայ որ բոլորը կը դառնայ ժպտիդ մէկ նշոյլը կրկին, ա՛յնքան լոյս, որ ես աչքիդ տակ կը չքանամ: Ինչ որ է աներեւոյթ՝ կը կենդանանայ, սիրածեմ նազանքի տուփառնիջ հայեացքով մը, լացը.— երգի եւ ուրախութիւնը.— տխրութեան կ'այլափոխէ:

Շուարած՝ աչերս երկինք կը բարձրացնեմ. հապ այնքան խորը կ'իյնայ, մերթ այնքան մօտ, որ կարող եմ ձեռքս երկարել, աստղերէն պսակ հիւսել եւ զարդարել ձակատդ կամ փոշիի մը պէս ցանել զանոնք ալեվէտ մազերուդ վրայ:

Դարուհիդ իմ, թովչանքի այս ժամուն, դու ժպտովդ յարութիւն կ'առնես, սրտիս գերեզմանին կափարիչը կը վերցնես եւ մէջը լոյս կը հեղուս:

Ես քեզմով կը տեսնեմ Աստուածը եւ կը փառաբանեմ: Օրհնեալ ես դու, օրհնեալ են եւ բոլոր գործերդ. ոչ կ'ատեմ քեզ եւ ոչ կ'անիծեմ, միայն կ'օրհնեմ եւ կը փառաբանեմ:

Գեղեցիկ ես, հարա իմ, խօսիս, ժպտիս թէ խօժոռես դէմքդ, դու միշտ գեղեցիկ ես: Քաղցրունակ հեւքով կը նայիմ աչերուդ մէջ, աստուածային դեղեցկութեան ցոլքն ես դու եւ անքննին:

Գարնան գալով ծաղկեցար երկինքի կապոյտին նայեցար՝ սրտիս խորքը իջար: Իջան, իջան երազներ, սիրտդ պարպեցիր. արեգական պէս փայլեցար եւ ստուերներու ճամբով դէպ նոր բարձունքներ մեկնեցար:

Արեւուդ ծագելով՝ ես զիս մոռցայ: Լեցո՛ւր, ըսի, կարմիր գինին որ խմեմ եւ նայիմ երեսիդ: Իօսքէս չվրդովեցար, թէեւ շիկնեցար, բայց այդ ամօթխածութեան թոյրէն աւելի, աղօթարանի դռներուն առջեւ իր խելառ մարմնի գեղեցկութիւնը սրտի ոտդ՝ արքշիռ արշալոյսի արիւնն էր. այդ բոպէին դու շատ անդորր էիր եւ անտենջ.— Ինչո՞ւ... Չեմ գիտեր. չհասկցայ դո՛ւցէ գեղեցկութեանդ մէկ յայտնութիւնն էր այդ:

Վինին խմեցի. աչերուդ մէջ նայեցայ. դու դանոնք ապուշումէ երկար սեւ թարթիչներովդ քօղարկեցիր, ապա քացիր եւ ինձ նայեցար: Հոգիդ անտնց մէջ էր. երկու վառ կաթիլներ ցայտեցին, դուն արտասուել գիտէիր: Բռնեցի եւ սեղմեցի շուշանափառ ձեռքդ եւ հոգոյս մէջ զգացի արտասուքներուդ այն երանութիւնը, որ դու կը զգայիր:

Եւ դու քացիր արիիաչող թեւերէդ մէկը եւ զիս հովանաւորեցիր գաղտնի ու խորհրդաւոր օթեակներէդ:

մէկուն մէջ: Լսեցի խորհուրդներու խորհուրդին ձայնը եւ դողացի. այնպէս թուեցաւ ինձ՝ թէ դու մատիդ ծայրով կը գրէիր իմ դատակնիքը: Երկար նայեցայ մատիդ հետքին եւ ուշ դրի ծորող եղեգան ձայնին, որ զիս կը կապէր անցեալի եւ ապագային հետ: Դուն էիր ներկան եւ ամէն ինչ:

Լուսաղգեստ ոտքի կանգնեցայ, բարեւեցի քեզ, պիտի խօսէի, բայց դու ձեռքովդ փակեցիր շրթներս, իսկ ես հեկեկալով դուռիս կախեցի ուսէդ: Այս ո՛րքան տեւեց չեմ գիտեր. երբոր աչերս վեր առի, տեսայ, որ դու երկու ձեռքովդ երեսդ քօղարկած՝ ինձ համար կուլայիր: Չեւքովս ձեռքերդ հեռացնել եւ այտերէդ վար թափած արտասուքները ծծել սիրտ չըրի. ինկայ ծունկի եւ քեզ համար աղօթեցի:

Երբոր ոտքի ելայ, երկու ձեռքովդ ձեռքս սեղմելով՝ անհուն քաղցրութիւնով հարցուցիր.— Ինչո՞ւ տրտում եմ, Պատասխանեցի.— Հոգիս ուրախ է, սըրտիս երգերուն երգը կարգացի, յուզումի բարեւ մը տուի երկինքին:

Ալ չխօսեցար. միայն այնպիսի աղու հայեացք մը ձգեցիր վրաս, որ ես աչերուդ խորութեան մէջէն տեսայ եւ հիացայ աշխարհի գեղեցկութեան վրայ: Այսու նոյն հետայն՝ հոգիս վրդովեցաւ տիրեց խաւար, քանդի նշմարեցի, թէ հոգիդ էութեանդ մէջէն դուրս էր թռած եւ կ'որոնէր յաւիտենապէս փնտռուած եւ չգտնուած այն անձանօթ աշխարհը, որուն քանի մերձենամ՝ միշտ կը հեռանայ:

Ո՛հ, գիտեմ եւ կը հասկնամ տենջերուդ ալիւսութիւնը եւ կոճը. դուն ես այն երկիրը որ հոգիս ծնանելէն ի վեր կը փնտռէ, բայց ես չեմ այն՝ քեզ համար: Դու ունիս երազներդ. անոնք ջութակի մը երկւոր ձայնի նման կը սլատկերեն տենջեր եւ ցաւ. հոգիդ կը հեծէ...:

Դու զիս բարեւեցիր. սիրեցի՞ր. գիտեմ միայն,

որ սիրտ չըրիր սպաննել: Ինչո՞ւ կը զարմանաս, երբոր խրճիթիս առջեւ կանգնած հիմայ կ'ըսեմ. — Թէ աշխարհի մէջ մեր երկուքէն ուրիշ արարած չկայ:

Ես կ'ապրիմ մատերովդ գեղակերտուած պալատին մէջ եւ կ'երգեմ. դուն ես իմ երգը, կը սիրեմ քեզ: Խնդրեմ, թոյլ տուր, որ երգիս երազներուն մէջէն, զէթ անգամ մը շուրթս կպեմ շրթերուդ: Չե՞ս լսեր հառաչանքներուս վերջին թիւը, որ կը սաւառնի անսահմանութեան մէջ: Մի՛ ծիծաղիր, գարնան վերջին ուրախութիւնն է, որ կը տօնեմ. վարդեր քեզ համար:

ԵՐԳ Բ.

Խրճիթիս դուռը փակէ՛, միայն զգոյշ, մի՛ կտրեր երգիս թելը. թո՛ղ որ երգելով ննջեմ:

Եկո՛ւր եւ քովս նստէ՛. օրրէ՛ սիրոյս սրբանը, եկո՛ւր:

Եկո՛ւր պարտէզ իջնենք գէշերը լսելու. մազերուդ ջրվէժով ծածկէ ուսերս, որոնց փայտայուժի տակ հողիս հողիք կը գրկէր:

Ե՛լ եկուր, նստէ՛ քովս. քեզ պատմեմ փոքրիկ հէքեթ մը. իմ կեանքը, այն օրը, որ անունովդ գրուեցաւ եւ կրկին անունովդ կը վերջանայ: Մինչեւ այն օր՝ ես մուրացիկ մըն էի, դռնէ դուռ կը թափառէի, քեզ կը փնտռէի: Ծնաւ այն օրը. քեզ գտայ եւ բազմիկ պէս ուսդ ի վեր կախուեցայ: Յետոյ ինկայ գետին, որ ձեռքդ համբուրեմ. — Ժպտեցար:

Ժպտո՞ղ օրհնեալ է եւ կենսաբաշխ. հայեաց եւ օրհնէ գիս եւ այն վայրկենին, երբոր մեկնելու եմ աշխարհէն:

Եկո՛ւր, վարդեր քեզ համար:

Հիմայ ես ինձ հետ առանձին եմ. զիջերուան թեւախախ մէկ շունչը: Դու համբուրելի ես: Իմ արեւը թնքուեցաւ, քուկդ կը բարձրանայ: Իմ երկինքը վերջալոյսի անդոյրն է դունատած. քուկինդ նոր կը բացուի, խաւարը կը փարատի, ցողէ ամպեր կը կուտակուին եւ կը վերանան:

Այս ժամուն, երբոր ես քեզ կ'օրհնեմ, դու վիշտ մ'ունիս. մի՛ վշտանար, մի՛ տառապիր եւ տանջուիր այն ծաղկին պէս, որ սէր կը կեղծէ եւ չսիրեր: Նայէ՛ ինձ, սիրովդ գինովցայ. չթունաւորուեցայ եւ ո՛չ ալ մեռայ. վերստին մկրտուեցայ. նոր կեանք ընդգրկեցի եւ սկսայ քեզ փառաբանել:

Անանուէն ծաղիկն ես. հոտդ անուշ, գոյնդ ան-

անց, լոյսդ գեղադուարձ, ոգիդ թովչանք:

Առանձնութեանս մէջ քաղցրահոս ձայնդ ինձ կը հասնի. քեզ կը տեսնեմ եւ ուրախ եմ: Ժպիտդ է երօ կինքս. սիրտս յարկդ սրբութեան. կուգայ օր մը, որ դու զայն կը գարդարես ծաղիկներով: Ծաղիկները կը խօսին քեզ եւ կը պատմեն իմ հէքեաթը: Հիմայ իւրաքանչիւր ծաղիկին մէջ եւ քեզ կը տեսնեմ, բոյրը կը հոտոտեմ եւ նեկտարովը կը գինովնամ:

Շրթերուդ միջեւ հոսող գինիէն դուն ինձ չտըւիր. ես զայն ծծեցի ոտքերուդ տակի հողէն: Մեր երկուքէն ո՞վ է աւելի բարեբախտ. ե՞ս կամ դո՞ւն:

Ես հիմայ մարմին չունիմ. օդ մըն եմ, հնաց մը. խակ վշտերս երկինքէն ինկած աստղերը: Անա ճամբաս լուսաւորող ջահերը:

Պէտք չեն ինձ գութ, կարեկցութիւն եւ մարդկային մխիթարանք. ի՛նչ օգուտ ցաւս ուրիշի հետ բաժնելէ: Ես գո՛հ եմ ինձմով, որովհետեւ դու գ՛ապրիս մէջս:

Ինչ որ կը յիշեմ, խօսքերուդ մէջ թոյն չկար ե ո՛չ ալ դաշոյն, որ կարողանային հոգիս թունաւորել եւ սիրտս բզքտել. այսու դու զիս երբեք չհամբուրեցիր, ոչ ալ ձգեցիր որ քեզ համբուրեմ. Ինչո՞ւ:

Չեմ կարծեր, որ շրթերուդ թոյն ըլլայ. մօտեցիր եւ հպէ՛ շրթերդ, որ երազներուս մէջէն համբուրեմ քեզ հիմայ. հպէ՛ դանոնք ծարաւած շրթերուս, որ ցողանան... խօսքերդ անուշ են. վարդեր քեզ համար:

Մանուշակներէ կերտեցի խրճիթիս պատերը. վարդերէ հիւսուի հարսենական պատմուճանդ: Չեմ գիտեր թէ կա՞ւ եմ թէ՛ նուր. եթէ գիտես ըսէ: Ո՛ւր է ակին ճամբան: Լոյսիդ ջերմութեան տակ չեմ հաւիր:

Սկիզբէն ի վեր անցած ճամբաներուս մէջէն կը լսեմ ձայնդ եւ կը բոցավառիմ: Բովէս անցած ժա-

մանակդ ստուերդ զիս կը պատէ. ցողացնցուլ նշոյլներ կը թափին սրտիս խոր. անոնք Ապրիլեան ձիւնիփաթիլներուն կը նմանին. կ'իյնան, կը հալին եւ ո՞ գիտնալով զիս արթուն կը պահեն: Աչերս քեզ կը տեսնեն, միշտ քեզ եւ կ'ըսեմ.— Եկաւ ու անցաւ...: Բնաւ չեմ անխճեր քեզ, որովհետեւ առանձնութիւնը քեզմով յաւիտենին մէկ բոյրն է:

Հարուստ ես, բայց չես հպարտանար. գիտես թէ հարստութիւնը մշտական չէ:

Սիրողը միշտ հարուստ է. տիեզերք անոր սեփականութիւնը:

Այսօր խրճիթիս սեմին կանգնած՝ հովերուն հըրամայեցի, որ իրենց թեւերով պալատ մը շինեն քեզ համար: Դաշտերու ոգիէն խնդրեցի պալատիդ սրահները գարդարել, թռչուններու թաղաւորէն, որ քեզ թեւերուն վրայ առած՝ բարձրացնէ ամպերէն վեր, մշտանիստ ձիւնով ծածկուած լեռներու վերեւ, դու կը «իրես բարձունքներէն հակիլ եւ նայիլ խորը անդունդներուն:

Կը յուսայի, որ զիս կը տեսնես եւ քովս կուգաս. ամսո՛ս, օրս սպասելով անցաւ, դու չեկար:

Արդէն գիշեր է: Ծովափին, կիփառիսներու հովանիին տակ ընկողմանած, նաւակի գալուն կը սպասեմ. ան առադաստները հովին տուած կը թռչի: Հեռուէն կը ձայնեմ.— Հէ՛յ, ի՞նչ լուր...

Լուսին եւ աստղեր, միշտ ծաղկող հարսի ծաղիկներու պէս ինկեր են ծովու լանջին վրայ եւ կ'երգեն սիրոյ անհատնում տառապանաց՝ երջանկաբեր բրզը խորհրդաւոր:

Ամբողջ էութիւնդ ոգի մըն է. ո՞վ կարող է քեզ հասնիլ եւ քեզմէ խուսափիլ. ան եղեգի բոցն է. որ կը վառի եւ ոահման չունի. կը վառէ եւ կը ծխայ:

Դարուհիդ իմ, դու խաղաղ ծովու կանանչաթոյր մակերեսէն դուրս ցայտող բուստի ծառն ես,

Ճարաւի մրրկայնու փայտայանքներու եւ բոցավառ տենջերով գունազեղ,

Ա՛հ, ի՛նչպէս պիտի ոլորէի քեզ թեւերուս մէջ. դու պիտի շիկնէիր վերջալուսի պէս, ես պիտի թաւկանայի տեղացող յասմիկ անձրեւին տակ:

Հիմայ ես պիտի երթամ արեւիդ բոլոր ճաճանջները հաւաքել եւ անոնցմով լուսաւորել երազներուս շատրուանը: Ծովը խեղդեր է շուշը՝ լսելու համար հեւքերուդ թիւր: Ալիկաց հետ պար բռնած, լուսնի լուսին տակ կը կայթեա: Կաթնածոյլ մարմնիդ լոյսն է, որ խրճիթիս բացուածքէն ներս կը խուժէ եւ կ'ելնէ. ուրիշ գոյն չկայ: Կը տեսնեմ ուռչած կուրծքքդ եւ երկու վարդի կոկոններ, որ խօլ թափով կը թեւաւորին թաւշեայ ստուերին մէջէն:

Փամանակ է. խմենք գինին եւ յագեցնենք մեր ծարաւը: Գեղեցկութեան սահանքդ սպաննիչ են, բայց եւ խելառ քաղցր. խմենք գինին:

Կորսուած մենաստանի զանգակներու զողանջլուսնի տակ՝ մաւթ խցիկներու մարած ճրաղները կը բոցավառին, լեզու կ'ելնեն եւ կ'ըսեն.— Ծովն ու երկիր, արեգակն ու անհունութիւն երկնելով երկեր եւ վերտեր են սիրածիդ մարմինն ու հոգին. բոց ու հուր լեզու պատէ դայն:

Խրճիթս արիւնաներկ կը վառի: Լոյսը կը դադրի, այլեւս արժէք չունի այն. դու սրտագին կը գըրկես զիս: Մեր վրայ կը թափին երկինքի բոլոր աստղերը: Կարօտավառ սիրտը՝ փակ աչերով ալ կը տեսնէ իրեն հարսը:

Վառող աստղերու եւ պարող ծաղիկներու մէջէն կը լսեմ սրտիդ բաբախիւնը. երազի մը կը նմանի ան. նշուազեղ նեկտար մը. լոյսերու արբշիտ համնրդը, որ լուղորդ տենջերու նման կը սաւառնի դէպքեւեռնային աղատ ծովու խաւարները:

Խրճիթիս առջեւ կը ծնի արեգակնային նոր երկիր, անձանօթ աշխարհը, ուր ագամանդի բացխիբկ

շողեր կը գունազարդեն ապառամները:

Բուստէ թեւեր ունի իմ հարսը. ովկէաններու վրայ կը թեւածի լուսածիծաղ ու տրտում: Հրդեհնեցրու թռչունն է. թեւերն հազար ու հազար արշալոյսներու ճաճանջը:

Դարուհիդ իմ, ինչո՞ւ լեռնէ լեռ կը ճախրես, ովկէանոսէ ովկէան կը յածիս, անդունդները կը խուզարկես. խաղաղութիւն, ազատութիւն կը բազմաս. սրտիդ տենջերէն բոցածարակ երկինքներէն անդին կը մխրճիս եւ սիրոյդ ստուերէն անաբակ՝ սէր կը հայցես:

Տուն մը կը փնտռէ իմ Դարուհին. իրեն սրտին տունը, ուր կարենայ հանգչիլ եւ օրրել իր սիրոյն զաւակը:

Մենք երկու երջանիկ առապողներ ենք:

Խելառ զգացումներով արբշիտ՝ ոտքերուդ տակ ինկայ. մահ փնտռեցի եւ անմահութիւն գտայ. միակ պարզեւդ որ ինձ շնորհեցիր: Անզուսպ թափով քայլ լերս ուղղեցի հանդուանդ եւ նաւակս խորտակեցաւ: Դուն էիր սիրոյ ճշմարտի ծովը, ուր կը փճանան հովերու բացուած բոլոր առաքաստները:

Կուրացած, խրճիթիս բացուածքէն կը դիտեմ բոլոր բացոտներդ. Խաւարներու մէջ լոյս փնտռող աչերդ կը տեսնեմ: Սիրաս կը թեւափախէ. ինչ ընելու չեմ գիտեր. կուրծքս կը բանամ, որ սիրաս ճանկես և դուրս քսչես, Արիւնս ցայտէ՛, խառնուի հողին, աննիւթ ու անտես սիրոյս ներկով ներկէ օրհորդ: Գուցէ՛, այն առնն, հրեղէն հայեացքովդ, աստուածային ժպիտդ շրթիդ՝ քամու ուղեւ շրթերէս սիրոյս կրակը եւ լուսեղէն թեւերուդ վրայ զիս առած՝ սաւառնիս բարձրաբերձ լեռներու գագաթը, ուր մահը՝ անմահու թիւն է եւ տենջերը քաղցրուհակ երազ:

Վարդեր քեզ համար:

ԵՐԳ Գ.

Շղթայաղերձ փոթորիկի տակ բռնկող եղեղնի անտառին պէս՝ հրդեհեցիր դուն իմ աշխարհը. բողա- վառեցիր սիրտս, մաքրագործեցիր անձս եւ չար ոգին քոլորովին մեռաւ մէջս:

Այլ ոյժ չունիմ ոչ ետ նայելու, ոչ ապագաս տեսնելու. ամէն օր խարխախելով կը մօտենամ եւ կը քանամ առջեւ ձղուող վարագոյրները: Դերս կը կատարեմ. քիչ մը դադար եւ կը սկսիմ: Հապ անապատը կը լուսաւորի եւ կը կանանչանայ, երբեմն այրող ցաւի տակ՝ կիզիչ աւազներու մէջ խաւարտչին փոսեր կը բացուին, ուր կը կորսուիմ օրերով: Չեմ գիտեր ի՛նչ ընել. պառկի՞լ, նիբհե՞լ թէ խրճիթիս գրան առջեւ երկննալով արեւուդ ճառագայթներով տաքցնել մարմինս:

Ջաղուկ մը ինձ ըսաւ. — Թէ կնոջ մարմինը արեւէն աւելի ջերմութիւն ունի. մեռածներն ալ կը կենդանացնէ: Փորձել իսկ չուզեցի:

Այսօր վերջին առաւօտս չէ. անսպառ տենջեր ունիմ դեռ: Ժամանակը սպասելով պիտի անցնեմ: Խրախճանքի օր է. սիրտս կը արօրիէ. հողիս ոսկի թեւերով կը հիւլէանայ: Թէ չեմ կարող տեսնել էութեանդ ատրուշանը, հոն, երկինքի մէջէն կը ճառագայթեն աչերդ:

Մարմինս փուչերով է պսակուած, ձեռքերուս մէջ վարդեր ունիմ քեզ համար:

Կծկած, խելակորոյս, ետեւէդ կը վազեմ. ճամբադ լապիտիներոս: Կորսուելիչ չեմ վախնար. կ'առաջնորդէ զիս ստուերդ: Երբեմն կը կանգնիս, կը յուսամ որ կը վերադառնաս եւ կուգաս զիս խանձարուրել: Ստուերդ մտքիս մթութեան վրայ կը ծիծաղի, արհամարհանքի ակնարկ մը նետելով ճամբան կը շա-

րունակէ:

Նոր տատակներ կը բուսնին եւ կը փշտեն մարմինս ու հողիս. արիւնը կուց-կուց սրտէս կը ցայտէ, անոնք բուստէ ուլունքներու պէս կ'ոլորեն ճակատս եւ վիզս: Դարուհիդ իմ, թէ այս համբիւնները նուիրէի կուսաստաններու ամայութեան մէջ՝ իրենց ծունկերուն տաքութեան տակ մաքմարիոնները մաշող կուսանաց, հաղարաւոր մրմունջներ սահէին անոնց վրայէն, դռները բանալով, անոնց հոսեւը կուգայի՞ր զիս գտնել եւ գրկել...:

Կարօտիդ հրայրքէն զգլխած, վերյիշելով չառած համբոյրիս քաղցրութիւնը, ազու ձայնիդ թիռը եւ ժպտիդ երազը կը քայլեմ:

Ի՛նչ ընեմ. լաւ է անձիչ եւ անկոծ պատուել ալիքը. չեմ ուզեր, որ ցաւիս ձայնը քեզ հասնի:

Նղունգներովս կը պեղեմ հողը. արտասուքով ուռագուած ախոսներու մէջ կը ցանեմ վերյիշումներս, որ հոն բողբոջեն:

Գիշերը լուութեան մէջ, ծովերու կոծին եւ մրրիկներու հառաչանքին տակ, կարելի է, չէ՞, իրարու դէմ ցցուիլ, բոցերու պէս յարձակիլ եւ ահռայելով՝ դիակները յօշոտել: Անշուշտ այս է քո եւ իմ վերյիշումներուս գերերջանիկ յոյսին ուրախութիւնը:

Ես ալ քեզի պէս մեռցնել չեմ գիտեր, թէ ինձ յաջողէր, մահը կը մեռցնէի, որ դու ապրիս: Այն ժամանակ, թերեւս, քեզ կը յաջողուէր ճամբէդ վերադառնալ եւ հետքերուս հանգալիլ, դադանիւքներու տիրանալու համար դէպ անցածը քայլել:

Դու առեղծուածային ես, իսկ ես՝ քեզ համար օտար մը. այսու տեսած եւ մուցած մէկ երազդ, իմ եւ քո մէջ, միաւորումի դիժ մը:

Ծաղիկները կը գունատին, կը թօշմին, կը թափին եւ կը վերածնին, երբոր գարունը կուգայ: Իմ դարունը անցաւ, ա՛լ չգար, բայց սրտիս մէջ տնկած

ծաղիկդ մնաց անթառամ եւ հոտոտ:

Աձուներու մէջ քեզ կը նշմարեմ, Փչոզ զեփուռէն օրօր օրօր կը նազիս: Յօղով եւ բոյրով է օժած մարմինդ: Մազերուդ կիսաստուերին մէջ թաղուեր են ուսերդ. քաղցր յողնածուծիւնը էութիւնդ է գրկեր: Շրթերդ կը դողդոջեն. դէմքդ սփինքսի եւ տանջուող, մեր բաժանումի վերջին զգացումովդ է ստուերագրածած. չես կրցեր զայն սպաննել:

Կ'ուզէի՞ր սովատենջ եւ ստեղծագործ զգացումներուս վերջին հիւլէն քամել. եկուր եւ գրկէ զիս: Ես քեզ կը դատեմ բոցավառ տենջերուս կրակով. կը տաքցնեմ ձիւն մարմինդ եւ ան կը հալի: Թէ զիս համբուրես՝ համբուրելի բերանովդ, նորաբողբոջ կրիտասարդութեան ճերմակ գիշերներու փայլով կը լուսաղարթիմ. Հիւսիւսայի ճառագայթումներով կը շողիմ մազերուդ լւրաքանչիւր թեւը. ես ալ քեզի չափ լոյս եւ կեանք կը դառնամ:

Թէ դու անսպասներու վազըր ես, կրակէ ճանկերդ՝ սիրոյդ ատրաշէկ սլաքը միայն: Սիրոս թէեւ փոքրիկ, բայց թովչանքներուդ ընդունարան. զայն բղձտելու համար անթիւ դայլեր են հարկաւոր: Վազրի սէս խիղախ ես. ըսէ՛ ինձ, անհատնում դայլերու յարձակումին պիտի կրնայի՞ր զօրել եւ գայլը՝ գայլին դէմ ձգելով, ծաղկունք, թովչանք սփռելով հո՞վերուն, ճամբադ շարունակել:

Ես կրցայ:

Իմ խրճիթը ծաղկող դրախտն է ժպտիդ տակ: Դու զիս սիրեցիր, երբօր չէիր գիտեր դեռ սիրել. Իսկ ես քեզ սիրեցի սիրոյս կենդանի մահով:

Լոյսեր, որ կը թափին գլխուդ վերեւէն եւ շուրջս կը ստուերանան, թանկագին են, այնքուդ կայծիկներէն բաժին ունին: Տաքուկ մարմնիդ հրայրքէն դիմ մը միայն կը բաժնէ զիս, եթէ չըլլար, կարող էի հիմայ գլուխս կուրծքիդ վրայ հանդչեցնել:

հոտօտել նարնջածաղիկներուդ բոյրը եւ չրթերուդ նեկտարէն գինով՝ աչերուդ մէջ նայելով ըսել— կը սիրեմ քեզ, իմը ես, կը սիրեմ քեզ: Դու կը դողայիր, ես աչերուդ փայլատակումի մէջ կը տեսնէի յուզումէ դալկացած դէմքս, Իսկ դու տիեզերական որոտումի հնչիւնի տակ՝ քեզ սիրող եւ իր անձին դէմ կոտելու պատրաստ ոգին:

Անէացումի վե՛ն վայրկենին, թէ յանդգնէիր լեզուդ խայթել եւ անոր ծայրը թոյն ըլլար, գո՛ւցէ այդ թոյնով կը յապենար ծարաւս: Թոյնդ անուշ է. առաջին գործուած մեղքէն աւելի զեղեցիկ. պարզութեանդ չափ դիւթիչ:

Դէ՛հ, լա՛ց, ատրաշէկ մոխրին վրայ սրտիդ՝ երկու մարգարիտներ թափթփին. առաւօտեան ցօղի պէս ցնդին եւ դարձեալ կախուին ճակատդ ոլորող վարսերուդ խոպոպներէն:

Դու, պաճուճազարդ կիներու ալիքներուն կը մօտենաս եւ հեռու կը փախչիս ու աշխարհիկ ծովուն չհասած անմխիթար կը սգաս: Կիները ցաւերով կ'օտտեն իրենց մարմինը եւ յայրատ սլաքներու տակ պրկած կը տքան:

Դարուհիդ իմ, հրամայէ՛, մազերդ օձեր ըլլան եւ ոլորին վզովս. հաւաստի եղիր, անոնք ալ պիտի կրնան ջրղերս տաքցնել, որովհետեւ քուկդ են:

Կիներ շատ կան. գո՛ւցէ անոնցմէ շատեր ուզէին իրանամէջքիս պարեգօտը լինել. գերիներ չեմ ուզեր, այլ քեզ միայն:

Հազար եւ հազար կիներու նայուածքին տակ ես չեմ դողար. կը մեռնիմ: Կիները մէկ ձեռքովնին կը բաշխեն, միւսովը հոգիդ կը ձմլեն. մէկովը կը գըրկեն, միւսով կը հարուածեն. ես կարօտ եմ սիրոյդ կրծող որդին. ինձ համար դու պէտք ես, որ ստուերիդ տակ երազելով նիրհեմ եւ արթննամ:

Դու մութ ես եւ պայծառ. կ'որոտաս եւ կը գըր-

6002-ԿԲ11 (1910)

ՄԱՇՏՈՅ
17. 12. 2009
ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ուես. կ'անձրեւես եւ կը ժպտիս:

Արեւը կը ծագի գլխուս վերեւ: Ծոցիդ մէջ վառող կենսատու հուրը կը տաքցնէ ջրերս. մեռնիլ չեմ ուզեր:

Թո՛ղ, սիրոս արիւնստի. մի՛ պոկեր ճանկերդ սրտէս. արիւնս կաթիլ կաթիլ հոսի եւ ներկէ վարդերը. որ քեզ համար ունիմ ձեռքիս մէջ: Միշտ երկու սիրահար ամպիկներու պէս ժամադրութիւն տանք եւ հանդիպինք իրարու: Հովերու թեւին յեց, բոցավառ լեզուներով հրահրենք ովկէանոսները, իջնենք խոր խորունկ անդունդներու մէջ՝ պատրաստելու համար հոն՝ մեր առաջին համբոյրի տոադասուը, որ մարդիկ իրենց չաւնչով չպղծեն:

Երազ մըն է հիմայ այն գիշերը, որ թեւերովդ մեզ կը ծածկէր եւ կը խօսէր: Մարմարեայ նստարանին վրայ նստած, անխօս, իրարու աչքի լոյսէն յագեցնելով մեր անօթութիւնը, դրախտի ճամբան կը դիտէինք: Եչուկ մը լսուեցաւ. գլուխդ վեր առիր. քարացած բազէն թեւերը կը խփէր: Հոգիդ վրդովեցաւ: Մարտակոչն էր, արեւածագի բոցածարակ ճարձառիւնը: Լուսնի լուսին տակ, ծովու օրօր պղպշակներու մէջ՝ ես քեզ գրկեցի: Առանձին էինք, այսու, մե՛ղք, սիրտ չըրի ձեռքերս վզէդ կախել եւ կարօտալից աչերուդ մէջ նայիլ. դու դիս կը համբուրէիր:

Ելեքարական հիւլէի նման անչօչափելի եւ թեթեւ էիր, կարօտիդ տակ ծնող ժպտէն աւելի նօսրագեղ: Երջապատող տարածութիւնը սահման չուներ, թափանցիկ էր եւ լուսաւոր: Մտտիս ծայրով մատիդ եղունգին հպեցի. երկուքս ալ սարսուացինք:

Ծովու վրայ սիւսած էր մեծ գարունի գուրգուրանքը. լուսնէ մաղուող լոյսի զուրքեր՝ յասմիկի շիթեր. պղպշակները՝ սիրոյ ալիք երջանկաբեր. անհունութիւնը՝ անհեղբի եւ մեր համբ լեզուն՝ փառքն անխոստովան Ատուծոյ:

Համարձակեցայ աչերս վերցնել եւ աչերուդ նայիլ. մտախօս կը նայէին. ո՛ւր — թալկածիրան լուսնի՞ թէ վարդերուս:

Այդ պահուն, մեր երկուքին սիրաբ, ոսկի նեկտարով լից ծաղկի մը բառակին մէջ էր հալած. կը քուրէր եւ կը վնտուէր կորսուած դրախտը... Ինչո՞ւ ձգեցիր դիս եւ հետդ չտարիր ճաճանչներու ակին. վախցար, որ կ'անմահանամ:

Հիմայ գիշերները, երբոր երազէս կ'արթննամ՝ քեզ կը մտածեմ. դու հեղիկ եւ մնջիկ կուգաս փափուկ սառ այտիկդ այտիս հանգչեցնել, որ դիս կըրկին քնացնես. Երազներուս մէջէն՝ ստուերացած փափուկ մատիդ ծայրը սեղմելով, կը քնանամ: Երեխայի մարմինդ, օդին մէջ կախուած վերջին տերեւի պէս սիրոյս սարսուռէն կը դողայ: Զո՞ մը չես. գերի նոյնպէս ազատ, վարանած թռչնիկ մը:

Քեզ հասկցող չկայ: Լոյսը մէջդ է. դուրսը գիշեր: Հաղարաւոր մարդկան աչեր չեն բուեր խաւարը փարատել. ջերմ եւ պայծառ ճաճանչներ չեն փայլիր:

Փոթորկալից գիշերներ, դիւայնն քրքիչով, գերար կը հալածեն եւ կը հարուածեն. կոծ ու տառապանք. կ'ուզես մեռնիլ լուռ գերեզման ես:

Ծովերու, անապատներու, սեւ մութ անտառների ծածկուած ապառաժուտ լեռներու ետեւէն՝ արշալոյսի շեփորին կը սպասես. տաքուկ գիշերներ կը քաղձաս: Արեւը ջերմութիւն կուտայ. ծագէ՛, Արեւ:

Ժպտոս եղբերող սեւ գիծը, հաղիւ կարող է մեր բաժանումի վերջին ցաւը քեզ յիշեցնել: Սրտիս լեճակին մէջ հայելիացած դէմքը՝ ասողունք կը լուսավառեն. որբանի երազներ են անոնք. ես կը վերլուծեմ կեանքէն անդին տարածուող խորհուրդը:

Ափսո՛ս, դու դեռ շատ փոքր ես, ջարդուած, քայց անմոռաց յիշատակներու լեզուն չես գիտեր: Վարդեր քեզ համար:

ԵՐԳ Դ.

Բարե՛ւ քեզ լոյս...

Հոգոյս վրդովանքներու փրփրաներ վէտովէտու մ․ ներուէն ծրածանի նարոտ հիւսեցիր, վառեցիր սրտիս վառարանը եւ բաղմապատկեցիր խաղաղութիւնը երկ․ նային. հեշտանքի այն միակ սրբանուէր վայրկեանը, որ զգալու համար պէտք է հասկնալ, ես հաւատացի քեզ. յանձնեցի զիս քեզ, որովհետեւ կեանքին պատ․ ճառը քո մէջը գտայ եւ ուրախ եմ ինձմով:

Արագիւրը եկեր է, լուսով չողողուած օդին մէջ՝ թեւերը բացած կը թռչի: Քարի մը վրայ նստած՝ կը դիտեմ անոր խայտանքը. ալեծան սպիտակ ժապաւէն մը կապոյտին տակ: Կը վերյիշեմ. երկինքի մէջ կը հայելիուման շղարշով լայն լայն պատած թեւերը, որ մագերուդ խուրձին կապը ամրապնդելու համար՝ աստղերու պլպլումի տակ գլխուդ վերեւ բոլորեցիր:

Հիմայ նոր աշխարհ, նոր հորիզոն մը կ'եղբերիմ: Դու կը թռչիս կապոյտին մէջ, ես լուռ լռին քեզ կը հետեւեմ. կը խորհիմ եւ հետդ կը խօսիմ:

Բոլոր շարժումներդ եւ փափսուքներդ ինձ հաս․ կընալի ես: Ձեռքիդ դաւադանով գրածներուդ բոլորը կը կարդամ: Ուրիշներ ճամբադ եզերելով կ'անցնին. կը խորհին թէ դու խիճերու հետ կը խաղաս:

Արագիւրին կը նայիմ եւ կ'ըսեմ. — ճամբորդելու եմ: Ո՛ւր...

Որքան պիտի ուզէի, հեռու մարդկանէ, ծովու մէկ անկիւնը ինկած, անտառապատ եւ անձանօթ կղզեակ մը քաշուիլ:

Մարդիկ չգիտեն՝ թէ ի՛նչ կը գործեն. լոյսը զանոնք իրարմէ կը զատէ:

Անտառին երգը խորհուրդով է պատած. անհատ, նու՛մ սրտերու խշխշանքն է ան: Լսե՛ր ես դու այդ

երգը: Լսե՛՛. իրեն կը կանչէ. կ'աղերսէ, կը պաղատի, յուսակտուր կ'արտասուէ, ծնրադիր կ'աղօթէ եւ վշտով լեցուն կ'որոտայ:

Եկո՛ւր ինձ հետ, տուր ձեռքդ երթանք: Լսե՛՛, ո՛ւչ դիր վերջի թիւին. ծովու կոծն է, տիեզերքի հասաչանքը, երկնող սիրոյ տառապանքը:

Կ'երգէ եւ կ'արտասուէ: Փայլակը կը ձեղքէ սեւ ամպեր. կը լուսաւորի եւ կը խաւարի. ծառերը կը պարեն եւ կը խշխշան. որոտ եւ խաղաղութիւն...

Մարդիկ իրարու քովէ սողոսկելով կ'անցնին. ի՛նչ են անոնք. ոչնչութիւնով շաղխուած՝ հարկին գերիները:

Աշխարհը մոռցած, բոլորին անուշադիր, հաս հատ կը փրցնեմ այն վարդերը, որ խրճիթիս շուրջը կը ծաղկին. ինձ համար կեանքը անոնցմով է գնահատելի:

Պատրաստ եմ ամէնուն ժպտիլ եւ ամէնուն համար արտասուել:

Ժպտան աչերդ երազական զգուանքով հոգիս կը պատեն. բուրեան ալիքներ երգելով կը մեռնին: Դարուհիդ իմ, չե՞ս կարծեր, որ դու ծնունդ առած ըլլաս երգի մը ալիքներու. հոսանքին տակ, ես այդ ալիքներու տակ փակեմ աչերս, վերածնելու համար որպէս վարդը ժպտիդ, որ դու մայրական սիրովդ պարուրես, յորո կարգալով քնացնես, նարինջներուդ կաթով զիւցնես եւ ստեղծագործողիդ բոլոր խեղճաները կիրարկելով մեծցնես:

Խրճիթիս վրայ աստղերու զգուանքի անձրեւ կը տեղայ, ցօղելու համար ծաղկած վարդի նոր կոկոններն: Դարունի աղջկան պէս ձերմակ ծաղիկներ ես հագեր. ոտքերդ ուրտեղ կոխես, հոն վարդեր կը ծլին:

Չկայ ի՛ւրէ մը. որ լոյսիդ ջերմութեան տակ չկենդանանայ. բոլորը կարօտդ կը քաշեն: Կ'անցնիս անտարբեր, ո՛հ, ինչո՛ւ... Լսե՛՛, բոլորը քեզ կ'երգեն:

Նայէ՛, բոլորը ժպտիդ ծարաւի են:

Կեռասնին ծաղկեր է. վաղը միւս օր հարսանիքը կը վերջանայ. հովը ծաղիկները պիտի սրուէ:

Ապագային գաղտնիքը կրնա՞ս դուն հեզել եւ կարգալ: Ես մէկ բան միայն գիտեմ — քեզ կը սիրեմ, թէ կեանքը մահու սիրահարն է. երկուքն ալ ուրախ են, արտերու պարտէղներու մէջ կը պարեն ու կ'ապրին: Ինչո՞ւ համար մենք չապրինք եւ չուրախանք. ինչո՞ւ: Եթէ աւիկայ տանջուած սրտիս կասկածն է միայն, այն ժամանակ՝ ինչո՞ւ ես արտասուեմ եւ դու սգաս:

Կը սպասեմ որ դաս. թովչանքի հրթիռներու անձրեւին տակ դէմքդ տեսնեմ: Ապասելով կը սպասեմ եւ փուռներ կը կապեմ. խրճիթիս բոլոր անկիւնները ծաղկազարդ թաղարներով կը լեցնեմ. դու կրկին քեզ համար արժանի չես գտներ խրճիթս, ուրտեղ դաս կախել պատկերդ, ծնրադրել եւ աղօթել: Աստուած ամէն տեղ է. Ան՝ կը լսէր ձայնդ եւ քեզ կուտար այն, որ հայցես:

Սրբավայրս՝ սիրով է միայն խնկարկուած. անոր զանգակը ձայնէդ է ձուլուած. խաչը՝ դէմքիդ լոյսէն է կերտած, պատկերները՝ ժպտան կրեւէդ, յատակը՝ շուշան մարմինէդ, ջահերը՝ աստղանշոյլ մազերուդ ջրվէժէն, իսկ խորանը՝ նուիրական կամ անպատիւ մեղքէս:

Կը սպասեմ որ դաս եւ չես գար: Կ'իյնամ գետին եւ վերջիշումներովս կը վերլուծեմ այն բոպէները, որ քեզ հետ անցուցի:

Վարդիդ հուրը պիտի անցնի, իսկ իմը վառելով կը կենդանանայ: Երբոր ձմեռը զայ եւ վարդը թօյմի, ցուրտը կծկէ մարմինդ, հարսնուկէ հմայքով վառ թոնիրիդ մոխրին վրայ փչէ՛ դողդող իմ սրտէն սրտիկիդ ցայտած կայծիկը, որ խողխողեցիր եւ թաղեցիր՝ կ'արծարծի եւ քեզ կը տաքցնէ: Շիտակ է

անցածը ետ չդառնար, փչրուածը ամբողջութիւն չէ, վառող փայտը կանանչ ծառը չէ, բայց կայ բան մը, որ դարձեալ կը պատկերէ զայն:

Դարուհիդ իմ, սարի գլխուն նստած կը սպասեա՞ թաղէն, որ գայ, թոչունք սմքին ու լոնն: Դուն սէր, ան՝ տէր քեզ դառնայ. ի՞նչ օգուտ, հարիւր տարի վերջը ո՞վ կը մնայ: Եթէ կեանքին նպասակը չես հասկցած՝ ի դուր մի՛ փնտռեր:

Կը հասնի լոյսդ. գոհ եմ եւ ուրախ. կը տեսնեմ այն մեծ օրը, որ ինձ համար ծաղեցաւ եւ ալ չանցաւ. ալ հարցնելիք չուենիմ:

Գետակին եղերքը նստած կանթեղիս մէջ իւր կը լեցնեմ, որ ճրագը չհանդի. թէ փչէ սաստիկ հով, կանթեղը ձեռքերովս կը շրջեմ, որ անոր չդպի. Սարի կողքին ընկողմանած կը հանգչիմ եւ քեզ կը վայլեմ. թէ հարցնես՝ սարի կողէն ցայտող ջուրը ե՞րբ սկսեց է հոսիլ եւ ո՞ւր կ'երթայ, չեմ գիտեր: Մէկ բան կ'ուզէի գիտնալ, ի՞նչ հարկ... Բեղ սիրելուս կարծիքդ չհարցուցի, որ ըսածդ յիշելով տառապիս. թէ ըսած ըլլայիր եւ քեզ ներէի, դու կրկին պիտի մերժէիր. ես այդ գիտեմ:

Արագիլը ետ կը դառնայ. փնտռած բացուտները չգտաւ. քիչ յետոյ խրճիթիս վրայէն անցնելու է: Երանի անոր, որ իւր տենջանքներու ճամբէն ետ կը դառնայ: Ես բախտին անձնատուր եղայ, սեւ աչերուդ ստուերին տակ կանանչացած բացուտներու մէջ կորուեցայ:

Արագիլը ետ դարձաւ, չգտածին համար պիտի լայ եւ կսկծայ: Բացուտները իմ են. վարդեր ունիմ. հոգեպար լապտերիդ շուքը առաջնորդ եւ դողահար քեզ կը հետեւիմ: Չե՞ս ուզեր, մարէ լապտերդ, բայց այն ժամանակ ալ պիտի ըսեմ — խաւարդ ինձ կը բաւէ, ան լոյսէդ ալ քաղցր է գո՛ւցէ, ամէն բան պիտի ներկէ մէկ գոյնով:

Յիմար եմ. զգացումներու անձնատուր եղած, գո՛ւցէ չեմ գիտեր ըսելիքս: որ քեզ հասնիմ եւ կը մնամ հեռու: Հեծելաւ, երգելու տեղ, բազէի պէս յարձակէի, ճանկերու տակ ցաւ պիտի զգայի՞ր, թէ ոչ՝ գլխահակ, զաչտպանուելու համար, աչերդ կը փակէիր եւ կը մտնէիր թեւերու տակ, որ ես արիւնովդ արբած՝ կարենայի գտնել պարտէզիդ ճամբան:

Կար ժամանակ, որ այս աշխարհը քանդել կ'ուզէի, աշխարհ մը, որուն մէջը դուն կ'ապրիս. մինչ. դեռ հիմայ, կ'ուզեմ ամէնուն համբոյր տալ, որ քեզ բերեն եւ մատուցանեն:

Բոլոր ժայռերը շունչիդ տակ կանանչացան. հովի թեւերով կ'անցնիմ անոնց վրայէն, ծիլերու վրայ նստած ցողով կը ջանամ անմար ծարաւս յազեցնել եւ կը ներհեմ ժպտիդ տակ:

Ոչինչ, միշտ միեւնոյնը, այսպէս լինելուն համար ոչ աւելի պիտի ուրախանաս եւ ոչ ալ պակաս պիտի տառապիս: Բարձին հեկեկանքը յուզիչ եւ ամենազեղեցիկ երգն է. ի՛նչ է անոր անունը չեմ գիտեր. ներքը անուշ, ալիքը մորկայեռ, անդունդները ալեկոծ: Այսպէս կը քնանայ սիրտը, խառնուելով մութին մէջ տարածուող երգի կշռոյթին հետ. անոր պատասխան տալու համար կը դողան աստղերը...: Կը թափին արտասուք կը ծնին մարգարիտներ, անոնք չեն անցնիր, միշտ թարօ, այրող եւ շողջողուն:

Լուսնի արտասուքներէն պիտի հիւսեմ հարսանեկան քողդ, հիւսիսի եւ հարաւի երկու աստղերն պարեգօտիդ կամարակապը եւ պատմութեանդ Յարդգողի եթերային հիւլէներէն:

Այսօր քովս եկաւ պարմանի հասակով աղջիկ մը անսովոր. անոր աչերն ալ խօսուն եւ աղուոր էին. Բարեւ տուաւ: Բարեւը առի: Այն ժամանակ՝ ան ինձ լուռ ժպտեցաւ: Երեսս անդին դարձուցի: Այս շարժումէս զարմացած հարցուց — Կ'երեւի ուրիշը կը

սիրես: — Չսրտասխանեցի, թէ եւ կ'ուզէի իրեն բացուել եւ գանգատիլ, սակայն այդ պիտի լինէր եւ իմ յանցանքը. չէ՞ որ ես ալ անոր հանդէպ անտարբեր կը մնայի: Կուրծքիս վրայ տեսնած ծաղիկը քաջեց պոկեց, խրճիթիս առաջ նետեց եւ անցաւ դնաց:

Աղջկան անհետացած ճամբուն երկայնքով աչերը հեռաւոր հորիզոնին վրայ սեւեւեցի. տեսայ որ դուն երկինք հասնելու ճիգեր կը թափէիր. անմիջապէս ուզեցի թեւերս կտրել ու քեզ տալ. դուն անտարբեր, մեկանուշ երգ մը սկսար դայլայլել. որ ալ կանջիս հեռաւոր ուխտի մէկ արձագանգին պէս հնչեց:

Պատկերդ Աստուծոյ էր, խորհրդաւոր եւ հրապուրիչ: Անյայտ դողէ բոնուած բաղուկներս երկարեցի, որ ողջագուրուինք. դուն ետ ինկար եւ ըսիր. — Մոռցիր զիս, մեր մէջ ամէն բան լմնցած է: — Այսօր ակնթարթի մը համար տխրեցար. վիշտդ իմ վշտէն աւելի ծանր եւ դառն էր:

Վերջին բաղձանքիս ականջ չկատեցիր. յաղթեցիր վշտիդ եւ ժայռերի վեր մաղլցիլ սկսար: Ի՛նչ ընէի...: Կեանքի եւ մահու առջեւ քեզ հոչակեցի իմ հարսը եւ դարձայ կենդանի շիրիմ:

Այսպէս, հողոյս վրդովանքը հանդարտած, խըրճիթս ծովու անդունդներուն վրայ կախեցի. հիւսուածոները ուռիներով եւ կիփառիսներով ամրապընդեցի, ուրկէ հիմայ անվրդով եւ անձանձրոյթ կր դիտեմ ծովը. հապ գեղեցիկ եւ միապաղաղ, հապ տլեկոծ եւ մոնչող:

Հիացումս անսաման է եւ անով կը հասնիմ աշխարհիդ հրաշապատում սահմաններուն վրայ: Հոն կը նստիմ եւ մտիկ կ'ընեմ առիակի երգերդ:

Գեղեցիկ ես, հարս իմ, Դարուհի: Երգդ կը խառնուի տիեզերքի խորհրդաւոր երգին հետ. երազներ կ'իջնեն աստղերէն եւ երկնամբարձ լեռներու լուսթիւնը կուտայ արձագանգ: Չայնիդ ելեւէջներն կը

տարածուին. զեփիւռի թեւերով, ալիք ալիք ծփալով
կուգան հոգոյս խոր պահուած ժպտիդ բաղխիլ. կը
համբուրուին եւ զիս քեզ կը միացնեն:

Ուզածիդ չափ սէղ մեծութենէ տարուած աչերգ
դարձուր ինձմէ. փոյթս չէ. անոնց ճառագայթումը
սիրատարի ծաղիկներուս բաժակներուն նեկտարը զտե-
լով՝ լուսով լեցուց եւ սիրտս ծակեց. մոռցայ ուրիշ-
ներուն աչերը:

Կ'ըսեն թէ դիշերը մեկամաղձոտ հմայք ունի-
չէ՛, խորացող Տիւրթեան մէջ կամ լուսնի լուսին
տակ, ինձ համար խոյանք մը կայ.— սիրոյդ գայ-
րոյթը, որ հոլանի բազուկները կ'երկարէ զիս խան-
ձարուրելու տենջով վառ: Այն ժամուն, դու կուգաս
ինձ հետ միասին նստիլ խրճիթիս սեմին առաջ եւ
ծովուն վրայ փիռուած մութը կամ լուսնի լոյսը դի-
տել: Քանի մութը կը կոխէ կամ լուսինը կը բարձ-
րանայ, սիրով կը խօսակցի՞ք: Ուռիներու եւ կիփա-
ռիաներու շուքը մեր երկուքը կը ծածկեն ու կը պա-
հեն: Երկուքս ալ կուլանք, որովհետեւ իրարմէ հեռու
գտնուելով, չենք գիտեր թէ ո՛րքան մօտ ենք սրտով
իրարու: Լուսնիւնը կը դադրի. նիւրիս մէջ կը լսեմ
սրտիդ սիրաբորբոք երգը: Կանչող ձայնիդ թեւերուն
յեց՝ կրցածիս չափ ծառէ ծառ, ալիքէ ալիք լուսի-
նէն ասողերն կը թուչիմ եւ իւրաքանչիւրի լեզուին
ծայր կը փնտռեմ ժպտիդ ոգին:

Սատափ մշուշ մը կը ծփայ: Վարսերդ երկու գե-
տերու պէս ճեղքուեր են եւ օդին մէջ կը հոսին: Մաղ-
ուող մշուշին մէջէն ժպտելդ տեսայ եւ սարսռացի: Ա-
չերս բացի եւ փակեցի. ինձ այնպէս թուեցաւ թէ
ճակտիդ նշուլագեղ պսակ կապելու պատրուակով՝ կի-
փառիսներու տերեւները բաձկոնակդ կը պատռեն,
կուրծքիդ վարդաբեղ ծաղիկները հոտառելու համար...:
Քոտվայոյդ ոտքի ելայ: Անցած ճամբայէդ վարդերու
անձրեւ կը տեղար... Գարձեալ մնացի ես ինձ հետ ա-
ռանձին:

ԵՐԳ Ե.

Ասողերու ստուերին տակ, պարտէզիս ծաղկեայ
գորգին վրայ ընկողմանած ձիւնածածկ լեռներու
յասմիկին պէս կը նիւրհաս: Ի՛նչքան գեղեցիկ ես այ-
սօր. մահէն ալ գեղեցիկ: Արեւը սիրահարեր է քեզ.
չնչակտուր հեւալէն կանգ է առեր. կարմրութիւնը
պահելու համար՝ երեսը ծածկեր է ծիրանի կապոյտ
ամպերով:

Աչերուդ լոյսը՝ պարտէզիս ցայտադրիւրի ջուրին
վրայ կը դողդոջէ. ի՛նչքան աղուոր ես: Մի՛թէ, կըր-
ցա՞ր, սրտիդ ուժով՝ երազներուդ խորութիւնը եւ
յոյզերուդ սարսուռը չափել: Այո՞, այն ժամանակ,
աստուածներու բուրաստաններուն շուշաններու պէս,
անոնք վարդավառ քողով շղարչած՝ ամէն օր պիտի
մեծնան եւ թարմանան: Դու պիտի գիտնաս սիրտդ
խնդութիւնով լեցնել:

Հիմայ պարելով քովէս անցած ժամանակդ, սի-
րաստանիդ դեռօրաց վարդերուն խորհրդաբոյր ոգին
կը բուրէ: Կեանքի եւ մահու ողջադուրումի պարը
կը պարես:

Աչերդ սեւ են, նշենի. կեռասենիի ծաղկին
խորհրդաւորութիւնը կայ անոնց մէջ:

Պրճիթիս շուքը չկայ ծաղիկ մը, որ լոյսէդ եւ
լուսովդ արիւնէդ խմած չըլլայ: Քեզ տեսնելու, գե-
ղեցկութիւնդ վայելելու եւ դուրելու տենջով վառ, ան-
յայտ սարսուռի մը տակ, գլուխնին կը ցցեն, աչեր-
նին կը բանան եւ կը դոցեն: Անցած ժամանակդ, ա-
չերուդ լոյսին դողդողանքը կ'իյնայ անոնց բաժակին
մէջ, անկէ կը ցոլայ եւ կը լուսաւորէ առանձնու-
թեանս խորերը:

Տեսարանը միօրինակ չէ. հովի փայլալայանքին
տակ ծփացող բեղուն արտերու կանանչ եւ ոսկի ա-

լիքներուն պէս յաւիտեան շարժուն եւ կախարհ:

Խրճիթս զարդարուած է քնքուշ յուզումի ուրախ աղուորութիւնով. առջեւը տարածուած պարտէզը մեծ չէ, բայց թովչալի: Չորս հովերէն առուններ կը հոսին, երգելով մէջէն կ'անցնին եւ կ'ոռոգեն ծաղիկներս:

Աչերուդ լոյսէն ծակած սրտիս արիւնը կուց կուց կը կաթկթի. առուներու լուսափթիթ պղպջակները վարդվառ կը կտրին. անոնց մէջ ինկած աստղերու նայուածքը՝ վառ յակիրթներ են բոցանշոյլ: Դու կը սիրես ֆիրուզէ կապոյտը. գարնան գծած մատդ ոլորող ոսկի մատանին՝ ատով էր զարդարած: Մանեակ չունիս. վիզդ եւ ուսերդ չես բանար. արեգական ճառագայթներու փայփայանքէն չէ որ կը վախնաս. թիին տակ պահուըտող մանուշակն ես դու:

Կը յիշե՞ս, վարդ մը ուղեցի կուրծքիդ ասեղել, չթողուցիր. երկվարդի կոկոններդ ազատիլ կ'ուզէին մատերուս քնքուշ հպումէն, ինչպէս լուսինը դողդոջ կը փախչի զայն գրկել ուղող արծաթ ամպերու բազուկներու մէջէն:

Դարուհիդ իմ, հանդարտ ծովու կուրծքին վրայ նիրհող աստղն ես դու, քայլերուդ հետքերը նշուլագեղ եւ ծաղկածիբ: Ժպտիդ համբոյրը շրթիս՝ շունչիդ ջերմութեան տակ հալած վարդերուդ մեղրափոշին կը խմեմ: Կեանքը ծոցիդ մէջ բոցաթերթ եւ հմայիչ. կ'իջնեն երազներ, կ'երգեն երազելով եւ կը ծածկեն չար ու բարին ոսկի քօղով:

Օր մը միայն թուեցաւ ինձ, թէ այս աշխարհը մարտի դաշտ է. ասուն եւ անասուն մարտիկներ: Ստեղծումովդ աշխարհ գեղեցկացած չէ. մահու դաշտ է, պէտք չէ հրճուիլ եւ երգել, այլ կռուիլ, սպաննել, սպաննուիլ եւ խոյս տալ:

Անձրեւի տակ քեզ երգելու եկած էի. դու պատուհանդ բաց կը դիտէիր Մայիսի անձրեւը եւ անցնող հեղեղը: Կանգ առի, երգս չսկսած՝ կը յուսայի

սեւ աչերուդ լոյսէն բարեւ մ'առնել, դու ոչ բարեւ տուիր, ոչ զիս գլխովդ մօտ կանչեցիր եւ ոչ ալ ձեռքեցիր որ երգեմ: Տղմուտ հեղեղին ջուրը կարմիր կտրեցաւ. խաւարը տիրեց եւ զիս կուլ տուաւ:

Անցաւ երկար գիշերը. Դաշտի մէջ արշալոյսի դարթելուն, ծովու կողմէն լսեցի քայլերդ ըսի.— կուգայ: Կանգնած էի անդուէղի եզրը. շունչ առի, ըսկըսայ շունչդ շնչել եւ տաքնալ:

Գիշերը՝ մեռած աստղերու անաւոր հաճոյքներուն թռչունն էիր. իսկ արշալոյսին՝ ծաղկած կեռասենին, որ իր ծաղիկներէն գորգ էր հիւսած խրճիթիս համար: Այն օրէն ի վեր արեւը չլացաւ, աշխարհ գեղեցկացաւ:

Պարտէզիս մէջ ձեռքովդ անկած վարդենիներու նորափթիթ վարդերը, չտեսած մարմար ստինքներուդ կոկոններուն կը նմանցնեմ. կը դգուեմ եւ կը հոտոտեմ:

Կ'ուզէի պահիկ մը վիզդ շրջող ժապաւէնը լինել կամ քովէս անցնող ստուերդ ձիւնածածկ լեռներու ձեռքելով՝ քեզ գրկած, փնտուել պաշտածիդ տաճարը. գըտնել, հրդեհել զայն եւ մոխիրներուն վրայ կանգնել, որպէս իրիկնամուտի փառապանծ արեւը: Հաւատացած եմ՝ հեւքիդ ջերմութենէն ձիւները կը հալին, լեռները կը բռնկին եւ կրակի տակ կը ծածկուի երկիրը:

Դու ծովացի ես. ոտքերդ զգոյշ կը փոխես ու ու ալիքները կը տանին: Սեպ ժայռերու ետեւէն կեանքի եւ մահու հարսանեաց քայլերդ կը լսեմ. թիթեռի թեւ բազուկներուդ դարկին տակ, դարերով ապրած անտառներու սօսափիւնը գողցողի պէս կը դողդոջեմ: Ջուրերուն աստղերու նայածին պէս՝ ինչո՞ւ կը նայիս ինձ:

Օրը կ'անցնի. Վերջալոյսը դիտելուս՝ արշալոյսը մեղմօրէն կը բացուի: Լոյսը՝ խրճիթիս բացուածքէն, կանչացայտ կարկաչով ներս կը խուժէ: Կեանքը ե-

րազներու կը յանձնես եւ բազինիդ վրայ ցնցողած գինիէն արբշխու, անոնց ետեւէն կը նայիմ: սահմաններուդ վրայ թեւածելուս ուրախ եմ. երկրիդ վրայ մահը ոտք չի կոխեր. քեզ տեսնողը երբեք չի տեսներ զայն եւ մտքէն իսկ չանցներ. հոն կ'եռայ կեանքը եւ կը հոսի աստուածներու գինին: Չկայ մէկը, որ քեզ պէս հեղանուշ նայէր եւ հազար կայծակ իջնէին ամպերէն՝ լուսաւորելու ժամանակին ճանապարհը:

Պարտէզ իջայ ցողելու, գգուելու համար ծաղիկներս. մէկ հիւսնայի երաժշտութեան ձայնը հասաւ ականջիս: Անտես ձեռք մը ջուրօղակի վրայ կը նուագէր եւ անոր կշռոյթին տակ կը պարէր տիեզերք:

Ուշ դնելու համար երգի այդ հեռաւոր ձայնին, լճակի աչքին վրայ բացուած նարգիզին պէս դողդոջ՝ վարդենիներուն քովիկը նստայ: Թուփերը ծոցերին իրենց ոտները եւ վարդեր կախուեցան մազերէս, ուսերէս: Անոնք իրենց երկնախուռնկ բոյրով սկսան անուրջներուս կողովը լեցնել. հաս հաս կը բացուէին, կը բուրէին եւ մէջը կը թափէին. իսկ խորհրդաւոր լատը՝ առուններուն վրայ օրօրուելով՝ լեցած կողովները դարիւ դարիւ կը քշէր:

Կր ձգեմ, որ վարդերս ուղածնին ընեն: Ոչ ես, ոչ անոնք կ'ողբային, ոչ ալ կը ձգէին, որ ծովը ողբայ ծաղկատի օրերուն համար: Յիշելը խրախճանք էր: Չհարցուցի թէ ի՞նչ կ'ուզեն, չըսի թէ ի՞նչ ընեմ, այլ անոնց աղուորութեան հետ ձուլուեցայ հեռաւոր լսելի երգի ձայնին մէջ:

Եւ այդ երգի ձայնէն արթնցաւ երկնի կայրոյտին մէջ ննջող թիթեռնիկը. թռաւ, թռաւ, եկաւ նստեցաւ վարդերուս վրայ: Նայեցայ եւ յուզուեցայ՝ ուզեցի երկայն թեւերը մատերուս մէջ առած՝ սրբել, գգուել ու աչիրը համբուրել: Զեռքս որ երկարեցի, թռաւ վարդէ վարդ: Դարձեալ ձեռք տուի. դնաց մէկ թեւովը կախուեցաւ մէկ ուրիշին շրթէն: Խոստովները

շարժելով պիշ պիշ աչերուս մէջ կը նայէր, վարդերուս վրայէն կը ցատկէր եւ անոնց աղուոր խորհուրդներուն վրայ գաղտնիք մըն ալ ան կ'աւելցնէր: Համբոյրներով, խոստովներով տխրեցնելու արցունքը կը սրբէր եւ կը խայտար: Գլխուս շուրջ կախուած վարդերու վրայ թռաւ ու թռաւ. ես քեզ համար տածած տանջող սիրովս՝ կը ջանայի զայն բռնել ու վրդուել: Կը թռչկոտէր. վարդերուս վրայ ոսկի փոշիներ կը ցանէր: Յանկարծ թեւերը ծայրեց եւ նստաւ. փուշ մը թեւը ծակեր էր, Փուշով թեւը ծակած եւ նստած դուն էիր, դուն էիր Դարուհիդ իմ: Լացի, լացի... ոչ դու սիրտ ըրիր եւ ոչ ալ ես՝ իրարու մօտ գալ:

Անուշակ երգի ելեւէջը կ'անցնի եւ կը դառնայ: Վարդեր ունիմ քեզ համար. թեւեր ունիս թռչելու: Ես վարդերս առեր նստեր եմ, դու թեւերդ ծալած ո՞ւմ կը նայիս: Երգը կը յածի ունայնութեան ովկէսնին վրայ եւ կ'օրօրէ տիեզերքը:

Կը յածիմ կանչող երգի թեւերով. ծաղկանց ու աստղերու խօսակցութեան մէջ կ'իմանամ գաղտնիքներ, որ հազար հազարներ չեն գիտեր, աւազին հատիկը կը հասկնայ: Վարդերս կը բացավառին. համբոյրիդ կարօտէն շրթերս հուր բոց կը յղանան: Երգող ձայնին հետ կ'երգեմ, կ'երգէ տիեզերք: Խաւարը կը փարատի եւ կը ծնի ժպիտդ...

Թռչկոտող ստուերները գեղեցիկ են. անոնց հետ միասին աշխարհներէ աշխարհ կ'անցնիմ, բայց միշտ վախով, որ հետքերդ չկորսնցնեմ, դուն ալ միշտ առջեւս դողդողաւով կը փախչիս. թերեւս կը վախնաս, որ կուրծքս կը պատուի, սիրտս կը տեսնես եւ կարօտէդ գիրկս կ'իյնաս: Ի՞նչ կ'ըլլայ կը կարծես... երազ ոսկերեռ:

Եթէ գայ ժամանակ, որ սրտիդ նեղութեան, գիշերները գիւ գտնելու դաս, ցայգահովը պիտի ըլլամ եւ հեղիկ մեղմիկ վարսերուդ գանգուրները սանտրեմ:

լով պիտի սուրամ: Աստուած չընէ. մարդու երեսէն վիշտ մի՛ քաշեր. թէ աշխարհէ ձանձրանաս եւ խռովայոյգ մտածումներ ակօսեն հոգիդ, շունչիս վերջին տաքութիւնով հոն ծաղիկներ պիտի ցանեմ:

Խրճիթիս առջեւ տարածուող պարտէզին մէջ գիշերն ալ անուշ է: Անդունդներու վրայ կախուած ծաղիկները, լուսեղէն ձամբաներէն հասնող նշոյլներու փայփայանքին տակ, իրարու վրայ գիրկընդխառն ինկած սիրահեւ կը քնանան: Երբեք բայց երբեք, գեղազեղ պատկերիւ հմայքը անոնց հոգոյն մէջ չկիտուիր: Երազին մաքուր է եւ լուսաւոր. գիտեն հեռուորը եւ անմատչելին ըզձալ, կարօտով յաղենալ և երջանկանալ, Ծաղիկներուս այս սիրասփիւռ անբջանքը տեսնելով՝ աչերս կը փակեմ, անձնատուր կ'ըլլամ եւ ձեռքիդ մէջ կը մոռնամ աշխարհը: Երթերդ կը բացուին, որ խօսիս. մաղերուդ լուսափառ անձրեւը կը տեղայ եւ սիրահեւ գգուանքներով կ'ողողէ զիս: Սրբադան ու ահաւոր է դէմքդ. նայուածքդ անկշռելի, իսկ հրեղէն հոգիիդ բոյրը հողին պէս անսպառ եւ արգաւանդ:

Երբոր աչերդ սիրով վառ են, երկնքի մէջ Յարդգողի ձամբան կը հրդեհի. արշալոյսի դռներուն առջեւ ապաստող գեփիւռը՝ ձամբայ կուտայ խայտալով, որ թեւերը բոյրովդ օծես: Աստղերը կ'երգեն եւ ծովու կը նային. սրտիդ ովկէանին մէջ խեղդուիլ կ'ըզձան: Ամէնուն հոգին կ'առնես, սիրտդ չես տար: Երկինք կը մըրկի, աստղերն ալ աւելի պայծառ կը շողչողան. մինչդեռ դուն, անձայն, լեռներէն անդին, դէպ վեր կը բարձրանաս:

Դարուհիդ իմ, թագուհի չես անշուշտ պիտի չուղէիր ալ լինել, որովհետեւ այն ժամանակ, շատերուն համար սիրտդ պիտի մնար փակ: Կ'ուզես որ բոլոր աշխարհ քեզ սիրէ, դուն աւելի լոյս տաս անոր, ըլլայ այն՝ ինչ որ չէ եղած:

Թեւերդ ծալիք նստեր ես, կը սպասես. որ անձանօթը գայ՝ եւ քեզ տանի: Կը վախնամ, կախարդ կրն մը ձամբան կտրէ կապէ գայն եւ չձանչնաս. ան ալ քեզ չձանչնայ: Կը վախնամ, որ թեւերդ անոր նուիրելու տենջով վառ, որ ըլլայ քեզի պէս սիրուն, փափկասիրտ եւ նուիրուած թեւթափ զիրկը նետուիս, իսկ ան կախարդ կնոջ թախանձանքին դիմադրելու անկար, կիրքէն կուրացած, քաշէ աղեղը եւ սպաննէ քեզ. դարձեալ կ'ըլլայ այն՝ ինչ որ չէ եղած:

Խրճիթիս սեմին կանգնած՝ կը դիտէի ծովը. երազներուս ձամբով տեսայ, որ դու ծովուն աղջիկն էիր եղած: Այդ պատահեցաւ. լուսընկայ գիշեր մը, երբոր անդունդին կողքը նստած՝ հեռքերդ կը փընտըռէի: Ալիք չկար: Պղպջակները յասպիսի նման փառփառ կը փայլէին. կորսուած զանգակէ զօղանջիւնը՝ երկինքէն վար թափելով դաշտերու, հովիտներու վրայ կը ծաւալէր. արտոյտը ցօրենի հասկերու տակ ձագուկները թեւերովը ծածկած զիկ.զիկ ձայն կուտար: Ստեղծողին ատուշանին վրայ անձանօթ ձեռքեր խուսկ կը ցանէին եւ կը ծխէր բոյրն անուշիկ:

Սիրուն սիրաղեղ սեղմուեցաւ. ցուէն ձուաց, պոռացի, կանչեցի անունդ: Անդունդները երեք անգամ ձայնս կրկնեցին. տիրեց լուսթիւն: Չեկար:

Ցաւս անսահմանութեան սահմաններէն ետ եկաւ եւ զիս խեղդեց: Ձայնիս բոլոր ուժովը դարձեալ քեզ կանչեցի...: Ծովը յուզուեցաւ, աստղեր խառնուեցան եւ ձայնդ լսեցի: Թեւաւորեցայ, ձայնիդ հետեւեցայ, քեզ փնտռեցի: Ծովու աստղածածկ կուրծքին վրայ տեսայ երկու ստինքներդ. որ նարգիսներու պէս կը նազէին: Դու, աստղերու ծաղկանոցին մէջ, անուշ քաղցրօրօր, հեռուոր իղձերդ կ'երգէիր: Ալիք ետ ես փախչելով, սրունքներդ դուրգուրազին լիզելով ձամբայ բացին: Մօտեցար ափին: Սարսափ ինկաւ. հոգոյս մէջ, աչերս փակեցի եւ դարձայ սլացիկ իրանիդ անոր:

պարօջը:

Անուշ էր գիրկդ, ի՞նչպէս հեշտագին մարմինս
ուրող բազուկներուդ սեղմումը: Գրկած՝ ծովուն խո-
րը տարիւր զիս: Պալատդ ոսկիէ հիւսուած էր. առա-
գաստդ ալիքներու փրփուրէն եւ գահոյքդ լուսնի լու-
սէն: Ծունկիդ քով նստեցուցիր զիս. դարձայ սարա-
նոցիդ մանեակը:

Անպարագրելի էր մեր ուրախութիւնը եւ անխօս:

Պալատիդ գմբէթներուն վրայ՝ խշխուշ ծովը շա-
ռաչելէն շնչահեւ հարսանեկան քայլերդ կը նուազէր:
Ծովու աղջիկներ՝ կոյս դայլայլումով, շուշան, յա-
միկ, քրքում եւ նարդիս կը սփռէին ոտքերնուս տակ:
Ըսի.— Գիրկընդլսառն դուրս ելնենք եւ բարեւենք
ծագող Արեգակը: Ժպտեցար, բայց լուսնաքարի նման,
ան սառեցաւ չրթիդ վրայ: Արեւին տակ նուիրած ժը-
պիտդ չէր այն: Սոսկացի: Շուրթս հպեցի եւ ետ ըն-
կըրկեցայ: Սիրտդ բաց էր եւ կը միտար: Դարձեալ
մօտեցայ. բազուկովս անութիդ տակէն մէջքդ ուրե-
ցի, դու ցրտէն կը դողայիր: Ես քեզ երբեք այդպէս
չեմ տեսեր. դու կը մտէիր, դու կը դողայիր. կը ձը-
գէիր որ ծնօտակդ համբուրեմ: Առաջ՝ սիրոյ բառ մը
ըսելու կը վախնայիր. հետու կը փախչէիր. իսկ հի-
մայ կը ձգէիր, որ մէջքդ բազուկովս պատեմ: Աչերդ
վառ չէին: Աչերդ անշարժ լուսաւոր զիս կը դիտէին.
այնպէս մը կը նայէիր ինձ, որպէս թէ գողցած ըլլամ
սիրածիդ յիշատակը:

Գահոյքիդ վրայ մահու պէս բազմած, կեանքի
սիրով տենջալառ, երգող կոյսերու համերգին նուա-
գայարդարն էիր: Մէկ քեզ, հաղ երգեցիկ կոյսերու
դասին վրայ կը շրջեմ աչերս, ամենքը ուրախ, ամեն-
քը տրտում. հազած շրջագգեստնին, պատանքներու
նման շրջեր են անոնց մարմինը եւ սլացիկ սրունք-
ներուն սահանքները:

Ծովու մէջէն զիս առնելու եկեր էիր. անցած

ձամբուդ վրայ ցաներ էիր սատափ, արծաթ եւ յա-
պիս: Երդի թեւերով զիս կանչելու, տանելու եկեր
էիր. ինկայ գիրկդ:

Սիրտդ բաց՝ կը մխայ. վարսերդ ջուրերու պէս
գլգլալէն չեն հոսիր:

Ձեռքդ ձեռքիս մէջ, անունովդ քեզ կանչեցի.—
անհետացար. գացեր էիր, չկայիր:

Սթափելուս այս բոլորը մտաբերեցի. ուզեցի ան-
պատճառ քեզ տեսնել եւ տեսայ: Առանց գիտնալու
հողոյս վրդովանքը՝ բարեւս առիր եւ քաշուեցար:
Դու երդուեր ես քովէս անցնիլ ստուերանալ, մեղա-
ւորը դու չես...:

Վարդեր քեզ համար:

Ե Ր Գ Զ.

Մաղիկ եւ կոկոն կը փնտռէ երեկոյեան քաղցր հովը: Օրը կը մարի: Երթոյ բարով: Ո՛չ մէկ ցաւ եւ կսկիծ հոգոյս խորը: Ոսկի փոշիներու մէջ ծնաւ, ծիրանի հագած կը հանգչի:

Վերջացող լոյսը ունայնութեան երգը կ'երգէ. Դարուհիդ իմ, վարդեր քեզ համար:

Մնօտդ ձեռքիդ յեց, անուրջներու ովկէանին վրայ յածելով՝ ինչո՞ւ նստեր պարապութեան մէջ կը նայիս: Երեսիդ վրայ ստուերներ կը թռչկոտին. հապ երկնայած գեղեցիկ փերիի շատկերին եւ մերթ տաղտուկի վշտամած արձանին կը նմանիս: Նստեր էիր գործելու: Ո՞ւր է ձեռագործդ, ո՞ւր վարդերուդ արծաթակապ փուռը: Մէկը՝ ծունկէդ վար է սահեր, միւսը ումպ մը ջուրի կարօտ:

Կ'երազես. ի՞նչ, երէկուան օ՞րը: — Անցաւ: Այսօ՞րը: — Կը մթնէ: Վաղուա՞նը: — Յոյս մը կայ, որ կը ծագի: Եկող ստուերները լոյս մը չեն բերեր. անցնող ստուերները լուր մը չեն տանիր: Անէացում եւ խաղաղութիւն: Աւետիս մը կայ, որ վրդովանքով կը ծնի եւ արտասուքով կը գոհանայ: Անսպաս հիւր է. կուգայ քողարկուած, կ'երթայ երեսը բաց, շատ անգամ պարապ ձգելով նստած աթոռը:

Եկողը թովչալի հուրի. մեկնողը բոյր մը ցաւաւ տանջ: Հարսնուկ թէ պառաւ միշտ նախշուն, միշտ նորադէմ: Ժպտուն — վշտաւոր աչերդ դարձուր եւ ականջ դիր: Լսէ՛ աշխարհին ձայնը: Ժամը կուգայ կասկածներդ կը ցնդին, թախիծդ մշուշի պէս կը փառատի...:

Դարուհիդ իմ, մի՛ երազեր դարանակալ աստղերու ետեւէն. սիրտը արիւնոտող վէրքը՝ յարալէդ ժամանակը կ'ամօքէ: Քաղցր լեղուին սիրտ չի զօրեր:

Օդը ճնշիչ եւ խեղդուկ, երկինքդ պայծառ է: Նետուէ դաշտերու, արտերու մէջ եւ ամէն բան խենթ պար կը դառնայ: Հանգչելու համար լեռներու կողքին վրաններ շատ կան:

Ազատ օդ, գեղջուկ կեանք, ամէն ինչ բարի է: Այրող տօթը չքացնելու համար՝ հարուստի հարուստութիւնը պէտք չէ. կաթիլ մը ջուր կը բաւէ:

Կաթէր ջուրը սարէն վար, անոր ձայնը քեզ անուշ դար եւ վաղէիւր սարէ սար, ալ ի՞նչ:

Գեղազուարթ բնութիւնը ամէնուն է եւ գրկելու միշտ պատրաստ: Երջանկութիւնը հարուստ չէ:

Մեկնումիդ օրը, օղակները ոլորող կապոյտ աղջիկը այսպէս խօսեցաւ: Զեռքէս բռնեց եւ աշխարհի գեղեցկութիւնը պատանքող ամպերէն վեր տարաւ դիտ: Ահա տեսարանը, որ հոգոյս երգիքէն ներս թափանցեց եւ պարզուեցաւ:

Մխազոյց պատառ մը մոյն կանանչ. ծաղիկներով նկարած: Բոլորին սիրտը բաց եւ կեանքով լեցուն: Հողի մէկ հիւլէն կպեր է մանրամանր բարակ արմատին, կեանք կուտայ, կեանք կը ծծէ: Խոտին անտես մէկ շիւղը՝ ծոեր է գլուխը հոռոտելու համար սիրածին բոյրը. բուրբը միայն կ'ըզձան ապրիլ եւ սիրեալով, չքանալով նորոգուի: Ուրախութիւն մեծ:

Կանանչէն անդին խայտաբղէտ կենդանիներու աշխարհը: Վայրենիները կ'ապրին՝ քոյսերու պէս. ընտանիները կը տքան, մարդը շլթայեր է անոնց երջանկութիւնը: Մարդկային ցեղը նեխած պալար: Յաւի տակ ժայռացած սիրտը՝ լեցուն դառն արտասուքով: Երջապատը ճահիճ: Մարդը իմաստուն եւ շատ տխմար. ոչ կարող է վայրենիանալ, ոչ ալ ներկայով չքանալ. կը գիտէ եւ կը լռէ:

Երկինքի մէջ սեւ ամպեր բռնակալ եւ առեւան. գող: Օդը կայծակնալից, շլթայուած լուռութիւն: Զարկ լուցկի մը. փոթորիկը կը փրթի եւ կը քչէ: Շշուկ ու

խչրտուք. երկրի սիրտը պատռած՝ սեւազորչ եւ կարմ-
րախայտ կը մխայ. սրտեր դէպ երկինք չպրտած կը
պոռթկան, աճէժք կը կանչեն, կ'արձակեն, կամ ա-
հարեկ կը կծկին:

Հեղեղ մը ուռչած ու ազտոտ, պատառուն լանջով
ժայռերէն վար կը թափի, առաջ կը վազէ, կը քչէ ու
կը քչէ:

Մարդկային հեղեղը ցեխոտ ու ազտոտ. ան կը
տանի ծուրկ ծուրկ եղած սրտեր, լեարդերնին դուրս
թափած զգացումներ, գլխատուած յոյսեր, բռնաբար-
ուած իրաւունք:

Սրտաներու մէջ՝ հեղեղի ոտքերուն տակ կոխկըր-
տըւած ծաղիկներ շա՛տ ու շատ...

Թռայ ցեխախոտով անդունդներէն, ազատեցի սրբ-
տիս տնկած ծաղիկդ եւ ժպիտն չրթիդ, հարսի քողի
նման ձգեցի վրան:

Նստեր սարին վերեւ կ'երազես. չես գիտեր վէճ
ու կռիւ. Երազներովս քեզ կը մօտենամ, գլուխս ծուն-
կիդ կը դնեմ եւ կը նիրհեմ: Դու մտղերս փայտայե-
լով՝ խուրձ խուրձ կը բարձրացնես եւ կը ձգես ճակ-
տիս: Անստգիւտ հեշտանք:

Կը յիշե՞ս Դարունիդ իմ, օր մը ես ալ մազերուդ
հետ այսպէս խաղալ ուզեցի, չձգեցիր: Այն օրէն ետ-
քը. մինչեւ ստուերանալդ, ալ ես սիրտ չըրի անոնց
ձեռք տալ: Մազերդ փայտայելով, խուրձ խուրձ կա-
պելու փոխան՝ քնքուշ մանուկ իղձեր զիս կը չարչա-
րէին:

Մտածելը համբուրելու չափ քաղցր է:

Ստուերիդ տակ երկնցած կը մտածեմ եւ ուրա-
խութենէս բարձր ձայնով կուլամ: Այնքան մօտ ես
ինձ. բայց քովս չես դար: Փոյթ չէ, հեռուստ ինկած
նայուածքդ ալ արբեցուցիչ է:

Մաղերդ սեւ, հովէն օրօրուելով, ճակտիդ վրայ
սցուեր են, ինկեր են այտերուդ շուրջ, խենթ ու ու-

րախ խօսելով կը պարեն:

Տուր ինձ ձեռքդ, որ սեղմեմ: Թէկը չի տեսներ.
ձառերու ստուերները մեզ կը ծածկեն: Տուր ինձ ձեռ-
քըդ, միւսովը քեզ քաշէ ծաղկարենն լեյլակի ճիւղը.
մով կապոյտ ողկոյղներ կախուին դանդաղներէդ. դու
զիս չես տեսներ. լեյլակի կապոյտ աչերէն՝ աչերդ շը-
ղարչած, կը զգաս միայն յուղումնալի հոգոյս խուս-
կին բոյրը: Այսպէս ձեռք ձեռքի տուած երկուքս կ'ան-
հետանանք կապոյտ մշուշին ետեւ:

Առաւօտեան անուշ սիւզը, սոխակի դայլայլում-
ներով գինովցած սրտեր կը փնտռէ: Հովիտներու մէջ
վարդեր կը ծաղկին: Վարդեր քեզ համար:

Լուսասփիւռ շատրուաններու կողքերէն ծորող
սիրերդը կը լսեմ: Սրտերնին լուսովդ է լեցուն. կ'եր-
գեն: Չայներնին զիլ եւ բարձր, ալիք ալիք կը ծա-
ւալի, կը վազէ եւ կը յորդի:

Հիմայ լեզուընին վրայ աղերսանք կան: Կուրձք
պատառող ճիչ կը լսեմ. ձեռքէդ դաւաթ մը գինի կու-
զեն խմել:

Չքացնող համբոյրի հեշտանքէն զգայազերկ դար-
ձած, անդեդախոր խորհուրդի թովչանք կը մաղուի:
Հովը կը բերէ թափառայած լուսիդ յազթանակը, ա-
նէացումի երգը եւ հատ հատ շուրջս կը սփռէ:

Երազներու ցանկափրփրակայծ մոխիրները կեանք
կը զգենուն. ալիք կը շառաչեն ու ովկէանը կը հրդեհի:

Դարունիդ իմ, աշխարհի հողին տակ սիրտդ է
ծաղկեր, պճներ եւ դարձեր ոյժին եւ նիւթին նազենի
հարսը:

Հաց եւ գինի՝ այրող աւաղներու մէջ, կախար-
դանք անդունդներու մէջ, անա քու փառքը...: Ձեռ-
քիս բաժակը, խնկաւէտ ժպիտովդ լեցնելով, կը խը-
մեմ աչքերուդ զգաստ պայծառութիւնը:

Գինովութեանս պարերդը նօթագրել կ'ուզէի.
ափսո՞ս, երգահան չեմ: Մաղիկներու մէկ կայթ (վալս)

է, որ երազներուս մէջ, որպէս մէջքիդ ապարանջանը քեզ ուրոած կը պարեմ: Այս իմ պարերգը, ծաղիկներու ողջազուրումը, այրող շրթերու համբոյրի չքացումը, եւ եթերացող նեկտարին բոյրը ունի: Ինչո՞ւ երգահան չեմ ես, նոթով մը կարենալ ըսելու համար, այն հուսկ վերջին խօսքը, որ շրթերուս վրայ պիտի հալէր, ոտքերուդ տակ ոգեսպառ իյնալուս:

Երգահան չեմ, նուագայարդար դո՛ւցէ: Աստղերու համերգը կառավարել գիտեմ: Անոնց բերնէն թըռած ամէն խօսք եւ ելեւէջ՝ մեղմ կամ պոռթկող, հըն՞աչուն թէ չքացող, հոգոյս մէջ իրենց արձագանգը ունին: Խրճիթիս սեմին առաջ կանգնած, քեզ դիտելով կը շարժեմ ձեռքիս ցպիկը եւ երգերը կը թափին երկինքէն վար: Անոնք հոգոյս վառ թէ վախկոտ բաղձանքներն են, որ քեզ երթեք չկրցայ ըսել: Անսահմանութեան սահմաններուն վրայ թեւածող միակ ժառանգութիւնս, որ քեզ կը ձւեմ:

Լսե՛ր ես դու աստղերու սիրերդը: Լսե՛ր ես դու գիշերի հեւքը այս երգի կշռոյթին տակ: Լսե՛ր ես դու երկրի տնքալը ձիւհանիստ լեռներու կողէն վար իջնող խաղաղութեան մէջ. բայց ամէնէն քաղցր է քու երգը:

Դիչերները, երբոր քեզ կ'երազեմ, ծովափին քայլելով երգած երգդ ես դարձեալ կը լսեմ. ինչո՞ւ կը զարմանաս, բնաւ մի՛ զարմանար, անսահմանի ծոցին մէջ բան չկորսուիր: Մարդիկ գէնքով, իրար խօսխոզելով ափ մը հողի տիրապետել կը ջանան, դու երգովդ տիրապետեցիր տիեզերքին. ան դարերէ ի վեր հնչած էր, դարերով պիտի հնչէ ու հասնի սիրողներու ականջին:

Լուսաբացին՝ տերեւներու մէջ պահուըտած թըռչունիկը արձակեց առաջին ճիվ-ճիվը, անոր ձայնեցին ուրիշներ: Օդը լեցուեցու ճիվճիվներով:

Առի սրինգս եւ ելայ պատշգամը: Հետեւելով

հետքերուդ ուշ դնելով թռչուններու սրտատրոփ օրհնեբրդին, սկսայ քեզ համար նուագել: Արշալոյսը դարձաւ մեր նուագայարդարը:

Խրճիթիս մէջ մտաւ առաւօտեան լոյսը, աչերուդ քաղցրութիւնով էր խտացած, թաղարներու մէջ տընկած ծաղիկներս իրենց աչերը բացին հրճուելէն. թեւեր առին եւ գիրկդ թափեցան: Դու անկողնիդ եզրին պակած ծիածան ցոլքերու մէջ կը լողայիր: Սրտիդ երգը չլսեցի, բայց աչերովս իմացայ ցոլքերուդ նըրփերանգ սինֆոնիան. հրաշալի՛...

Խրճիթիս պատերը չափիւղեայ՝ լուսեղէն թովչանքներու պատրանքովը կը պսպլան: Յուքերուդ նուագը տարօրէն կը հոռի եւ իմ կոյժը կը լեցնէ: Սիրոյ քաղցր խօսքերով համեմուած, շրթիդ պէս կարմիր գիւնի կուտաս. չիւնիդ անուշ է. անոր մէջ աշմիր գիւնի կուտաս. չիւնիդ անուշ է. անոր մէջ աշխարհը կը խեղդեմ: Դու կը նիրհես կամքէդ անկախ, այդ բառերը գէպ ինձ կը թեւածին եւ կուրծքիդ տակ, այրող արցունքի մը կաթիլին հրճուանքը կը զգաս:

Իջնեմ պարտէզ. բերեմ կարմիր, կապոյտ ձերմակ, դեղին ծաղիկներ եւ սփռեմ անկողնիդ առջեւ. երբոր արթննաս, ցնծադին վար ցատկես, ոտքերդ թաղուին անոնց մէջ եւ սեւ մեխակ մաղիդ իւրաքսնչիւր թելերէն թարթափուն փուռջեր կախուին: Շուրած, ինքնին խօսելով, երազագին, ուշ դնելով սըրտիդ ճիվ-ճիվին, դլխէդ անցնես վարդերէ հիւսուած շրջազգեստդ, շուշաններով զարդարած ճակատդ ցցես եւ քովս գաս: Ա՛հ, գիտեմ, ինչ որ ալ ըլլայ դու չես գար, իսկ ես ոսկի երազով կուգամ ու կը նստիմ քովիկդ անտես:

Դու կայծակներ ես հագած. ես մանուշակն եմ, լոյսէդ կը դողամ:

Այսօր, երկնամբարձ արմաւենիներու հովանիին տակ ընկողմանած, շրթերէդ կաթող դարերու գիւնիէն կ'ուզեմ խմել: Լեցուր ձեռքիս բաժակը: Դինով գի-

նօվ, սիրոյդ հմայքը երգելով, վզէս կախած յակինթ յուսուժներուդ գինարբուքի տենջերն նուիրեմ աստուածոսհիններուն. որ մեծութիւննին մոռնան, ականջնին խոնարհեցնեն եւ լսեն:

Դարուհիդ իմ, ինձմէ հեռու փախած ժամանակդ գլուխդ ցցած մեկնեցար, անշուշտ ցուցնելու համար թէ ազատ ես, բայց անկէ առաջ ունեցած դուրգուրանքդ սեւ աչերուդ շոյանքը չկրցար հետդ տանիլ եւ քեզ Աստուածներէն աւելի բարձր կացուցին:

Կը հասկնաս, թէ ես ինչո՞ւ քեզ նայելու չձանձրացայ. արշալոյսէն վերջալոյս, վերջալոյսէն արշալոյս երազելէ չյողնեցայ, Շունչիդ տաքութիւնը չհատաւ: Էիբ եւ ես սիրահիւս պատճառը մահացած կեանքի անմահութեան:

Օր կ'ըլլայ որ Աստուածներն ալ մոռացում կը փնտռեն. ես զայն գտայ գրկիդ մէջ եւ չփնտռեցի:

Փայտիդ ստուերին տակ նիրհելով՝ վարդերէն կը հաւաքեմ շրթերուդ բոյրը անուշ. աստղերէն կը գողնամ աչերուդ փայլը. հովտի ծաղիկներէն կ'իւրացնեմ քնքուշ նազանքդ. սիրասփիւռ գեփիւռէն արծուի թեւերդ. փայլակնալից սեւ ամպերէն հպարտութեանդ որոտը կ'առեւանգեմ, իսկ արեւէն հազած գեղեցկութիւնդ ու այսպէս, մայրական գուրգուրանքով զինուած՝ կը ճգնիմ խրճիթս զարդարել:

Աստուածները ոչ կարող են քեզ գրկել եւ ոչ ալ գերիդ լինել, իսկ ես անսահմանին էութիւնը գրկելով՝ կը հասնիմ մինչեւ քեզ եւ կը գրկեմ:

Արօտներու մէջ ծաղկող ծաղիկներով՝ ոտքերուդ տակ կ'իջնամ, ոտքերուդ կը փաթթուիմ եւ աչերուդ մէջ կը նայիմ անթարթ, Հետս չափուելու համար անզօր ես, որովհետեւ ես իմ զգացումներովս երազներէդ աւելի վառ եւ թեթեւ եմ:

Չեմ ուզեր յուշիկովս օրերդ խանձարուրել. այլ մոռցուած քեզմէ, խրճիթիս բացուածքէն քայլերուդ

միայն հետեւիլ. կոխած տեղդ կոխել եւ չորս կողմ վարդեր սփռել:

Դարուհիդ իմ, ներէ ինձ. որ դարունի զարդերով միշտ քեզ զարդարեմ. արեւներ հազուեցնեմ քեզ եւ գլխիդ դնեմ աստղահիւս թագ:

Երջանկութիւնս ժպտիդ տակ ծաղկեցաւ. արեւաշող ցօղերով պիտի ցօղեմ, որ չփճանայ:

Սրտիս բուրվառին մէջ դրած կրակդ կայծիկ մը չէր, ոչ ալ խունկը՝ աղջիկներու մորմար մարմինը. այլ սրտիդ արեւը եւ հոգոյդ վեհութիւնը:

Թէ կը յիշես, այն օրը դուն քեզ համար երազներ կը հիւսէիր. իսկ ես լուսթիւնովս կը խօսէի ապագայիդ մասին: Այդ մեր տեսութիւնը եղաւ լուսնի արծաթ երգին պէս կարճ ու անուշ: Սիրահեւ նայուածքիդ տակ դողացի: Սիրակաթ երգիդ օրօրը անուշ նիրհ բերաւ աչերուս: Երեխայ սրտով, որբանի երազներս մտաբերելով նետուեցայ գիրկդ:

Դուն ալ թալկացար, բռնեցիր ձեռքէս եւ ծանր ծանր. երկար քաղցր նայուածքով աչքիս մէջ նայեցար:

Աչերուդ մէջ ի՞նչ կար եւ ի՞նչ դրիր աչերուս մէջ չտեսայ. միայն սա կը յիշեմ, թէ անդուսպ կարօտով իրարու նայեցանք:

Տեսարանը փոխուեցաւ. ձեռքս ձգեցիր, աչերդ վար առիր, դողացիր եւ շիկնեցար: Հաղիւ թէ խօրհներ էի ցուցամատովս ծնօտդ վեր առնել եւ աչերուդ մէջ նայիլ կրկին. դու երերուն քայլով քովէս հեռացար: Մնացի ես ինձ հետ առանձին՝ ու ուրախութեանէս կուլայի:

Անցաւ:

Կրցեր էի հոգոյս ամէնէն սուրբ խօրհուրդներու ծովուն մէջ խորասուզուել եւ դուրս գալ մկրտուած: Այն օրէն ետքը տառապանքի մէջ երջանկութիւն ծաղկեցաւ: Բոցավառ զգացումներս, մէկ համբոյրիդ

կարօտը քաշելով բիւրեղացան: Այսօր ալ, նոյն իսկ երազներու միջեւ, թեւիդ դպչիլ չեմ համարձակիր: Երբոր բոլոր հոգովս փոքրիկ բերանիդ բոյր համբոյր մը դրօշմել կը բաղձամ:

Վարդավառ բոցերու մէջ ծաղկած լեռներու շուշանը ես. կարկաչուն ալիքներու հետ, ճշմարիտ լոյս սի, վայրենի գեղեցիկ երգը կ'երգես:

Պահ մը կը կանգնիս՝ կապանք եւ փրկանք կը հայցես. կը վազես ընդ առաջ՝ հպարտութենէդ կաշկանդուած՝ ազատութիւն կը փնտռես. կ'ըզձառ բոլորովին յանձնուել եւ կը մերժես:

Սոսկալի է սրտիդ սարսափը. քողցր անծանօթին օրօրող շշիւնը, աչգութ հոգոյդ ընդվզումը եւ գինի քաղցրահոտ՝ մրմունջներու զարթիքը:

Անտուգութիւն:

Աչերդ բոցացայտ կը ժպտին. երեսդ վարդավառ կը բացուի, լոյսդ հմայախտիդ նազանքով կը սփռի, երբոր կը խղբուիս սնտոխութեան մէջ:

Ինչքան մեծութիւն եւ որքան վայելք կան ամբարուած էութեանդ մէջ, կ'ուզես՝ կը կերտես. կ'ուզես՝ կը փճացնես, այսու տեղիչարադձ միշտ ականջէս վար կը շնչես. — Բարձրացի՛ր:

Կը բարձրանամ. երկինքը կարող եմ գրկել, բայց կ'ուզէի երկինքն ալ ոտքերուս տակ ըլլար, որ կարենամ քեզ հասնիլ: Կ'ուզէի բոլոր մարդկային զգացումներէ մերկանալ եւ հողիանալ, բայց այնպէս կը թուի ինձ, որ ատով ալ հնար չէ քեզ հասնիլ:

Տիեզերական է տառապանքը եւ անչափ իսկ տիեզերքը դուն: Քեզ հասնիլ կարենալու համար, կուրծքիդ յից նիբնելով, ապրելու եմ ցաւով ու աչերուդ մէջ նայելով մեռնելու եմ ցաւով: Սիրոյս ալիք թեթեւթեւ հովահարեն մաղերդ, փնտռես եւ ժողկես ծաղկունք կոկոն...

Վարդեր քեզ համար:

ԵՐԳ Է.

Այս դիշեր խրճիթիս առջեւ տարածուող պարտէզին մէջ քաշուած, սրինգը շրթիս: Կիփառիսներու տակ նստած, քեզ կ'երգէի. եւ յանկարծ երկինքի զանգակները սկսան ղողանջել, աստղունք սարսափահար վար թափիլ: Չայնե՛ր. — կ'այրի, կ'այրի, հըր՝ դեհ կայ, կրա՛կ, կրա՛կ:

Թէ աշխարհ այրի փոյթս չէ, անտարբեր երգս կը շարունակեմ:

Սրիւնաներկ սև դորշ ծուխը գլխուս վրայէն կ'անցնի: Ես կ'երգեմ, որ դու պատուհանդ բանաս:

Չանգակները կը ղողանջեն: Ծաղիկներս շուարած ինձ կը նային: Ստուերներ կը վազեն դէպ այն կողմ, ուր հողեհ կայ: Բոցերու տաքութիւնը միջնչեւ ինձ կը հասնի:

Կիփառիսի տերեւները կը խշխշան և աղիւսարշ ճիչեր կ'արձակեն:

Ես կ'երգեմ, որ պատշգամը էլնես և բոցերու լուսին տակ՝ տեսնեմ սև բոց աչերդ:

Բոցեր ճարձատելով երկինք կը բարձրանան. շուրջըս պար բռնած՝ համբուրուելով կը սահին, երեսս կը լիզեն և օղակ օղակ քրքշալով կը բողբոջին:

Հմայախտիդ նազանք և խոովիչ յայրատ ցուցմունք:

Կը ձայնեմ ծաղիկներու, որ բոցերէն օրինակ առնեն. պարերնին շարունակեն և սրինգիս հնչիւնին խառնեն իրենց գլխուս ձայնիկը:

Բոցերը թեւ տուած հովին կը պարեն: Բոցերը ուրախ են: Ես ալ ուրախ եմ, շա՛տ ուրախ:

Սրինգս կ'ածեմ, որ դու արթննաս և քովս գաս. նստինք թոթափող աստղերու տակ, բոցերը օղակեն մեր չորս դին և պարմանի աղջիկներ, ծաղիկներու

բաժակով մատակարարեն անուշ գինի:

Դու ձեռքիդ բաժակը վերցնես. նայիս աչերուս մէջ, բաժակը շրթիդ տանիս, խմես գինին, յետոյ զայն կպցնես շրթիս և ես ըմպեմ ճիշտ այնտեղէն, ուր կպեր էին շրթերդ:

Կ'այրի, կ'այրի. խրճիթս կ'այրի:

Բայց ի՛նչ փոյթ քեզ համար: Այնտեղ կախուած պատկերդ ձեռքովդ կախած չես, որ ազատել ճգնիս: Կ'ըսես — այրի:

Անէ՛ծք:

Շիտակ է. դէմքդ ցուցուցիր, բայց չուզեցիր, որ նկարեմ: Ես ոչ խօսքիդ և ոչ սպառնանքիդ ականջ դրի, աչերուդ նիւրճ ինկած մէկ ընկէին. ես զայն առեանդեցի և խրճիթս, որ կ'այրի, զարդարեցի: Բայց ի՛նչ կ'ըլլայ, զարթի՛ր, ել եկուր, օգնէ ինձ, որ զայն ազատեմ: Ընդունայն պաղատանք:

Հովե՛ր, տուէք ինձ թևերնիդ, տուէք ինձ շունչերնիդ, որ հասնիմ և մարեմ հրահրած բոցերը:

Եւ հովերը իրենց թևերը բացին ու ինձ օգնելու եկան:

Հովերու թևերով, սրինգս շուրթիս, յարձակեցայ բոցերու վրայ:

Ուրախութիւնս խեղդելու համար՝ անվեհեր դէմս ճակատեցան և վրաս նետուեցան:

Անունդ որ տուի, սարսափահար, օղակուելով ետ ետ դարձան նախ, ալ աւելի ուժով յարձակելու համար ետքէն:

Սրինգին երգով քեզ կանչելով, լափիկդոդ բոցերու արեան ճապարիքներու մէջէն առաջ նետուելով, կը ջանայի պատկերդ ազատել:

Ստուերդ կ'ողևորէ եռանդս, ժպտիդ լոյսը կը բազմապատկէ ուժերս, նոր կեանք առած, միշտ կըռուելու պատրաստ, մոնչելով առաջ կը նետուիմ: Ոտքերովս կը կոխկրտեմ բոցերը:

Որճիթս կը հեծէ: Հովերը կը փչեն, բոցերը իրարու հետ ողջաղուբուբով կը բարձրանան և կը ցածնան:

Բոցերու ճարակող ուժը կը նուազի. աստղերը երկինք կը դառնան: Որճիթս քայքայուած է, բայց կանգուն:

Այս առաւօտ առաջին գործս եղաւ խրճիթս նորոգել: Աժխացած դերանները քաշեցի վար առի և անոնց տեղ նորեր դետեղեցի: Հիմայ առաջինէն աւելի սիրուն է:

Պատկերիդ վրայ բիծ մը իսկ չկար. բոցերուն տակ ալ աւելի քաղցր թոյր էր սաացեր. կարծես լոյսէ սիւն յը:

Կոտրած թաղարներ, ջարդ փշուր եղած ծաղիկներ կային: Ամենքը հատ հատ ժողուեցի, գգուեցի, համբուրեցի և թաղեցի խրճիթիս շնորհ տակ: Ետքը ելայ քեզ փնտռելու:

Բոցերէն երեսիս գոյնը փոխուեր էր. մաղերս ալ կորսնցուցեր էին իրենց արևի շողը. այս էր պատճառը կարծեմ, որ քովէս անցնողները ետևնին կը դառնային, անդամ մը ես դիտելու համար դիմ:

Շատ թափառեցայ, բայց չկրցայ քեզ հանդպել: Սիրտ ալ չըրի ծանօթներուս հարցնել. վախցայ որ վրաս կը ծիծաղին կամ ետևէս կը հաջնին:

Գարձայ նորէն խրճիթս, բացի դուռը և ներս մտայ: Գացի ծունկի ինկայ պատկերիդ առջև, և աչերս աչերուդ յառած արտասուեցի:

Շատոնց այսպէս լացած չունէի: Քանի լացի պատկերդ այնքան պայծառացաւ, կենդանացաւ և դարձաւ խօսուն:

Ձեմ յիշեր՝ թէ ինչպէս օրը իրիկուն, և գիշերը օր եղաւ: Հողով հանդիստ էի. խոովիչ ոչ մէկ շշուկ:

Սրինգս առի և իջայ պարտէզ: Հրդեհը անցնելէն ետքը, այս առաջին այցն էր, որ ծաղիկներուս

կուտայի:

Անոնք ալ ինձ պէս լացեր էին. ես այդ նշմարեցի շրթերուն զողդողալէն: Տեսնելով զիս ուրախացան և ոտքերուս պլլուեցան:

Բաղմեցայ գահոյքիս վրայ, ոտքերս՝ գիշերի հիւսած մարդարտաղարդ ծաղկեայ գորգին վրայ հրկարեցի, սրինգս տարի շրթերուս և երգեցի երգերուն երգը — ժպտիւք համբոյրը:

Երկինքէն վարդ կը տեղար. վարդեր քեզ համար: Երգերուս սերմերը ընդունելու համար հողը բացաւ արգանդը, հովը բերաւ խրճիթիս ածիւնները և ալօսներու մէջ թափեց:

Արեւը կը ժպտէր:

Ցնծալից և յուզուած, բոցերու ճարճատիւնը, խրճիթիս հեծեծանքը. և երգած պահուս տիրող խաղաղութիւնը՝ սրինգիս ձայնին յանձնեցի:

Ես ինձ հետ առանձին եմ:

Հովիկն անցնելով ծովու վրայէն, աւելի անուշ երազներու փափուկքը կը բերէ ականջիս: Սարը և ձորը, հողը ու քարը. ծաղկունք և թռչունք. վաղուն առուններն, աստղերն պլպլուն. բոլորը ինձ հետ բարի են և կը խօսին:

Մութին հտեէն կը հնչէ ձայնիկդ և սրնգիս օրոր երգին կը խառնուի: Կ'երգեմ ու երգելով ծաղիկներս կը ցօղեմ, ալօսներ կը բանամ նորեր սերմանելու համար:

Բոցսճարակ ծաղիկներու մխացող սրտերէն փունջեր կը հիւսեմ՝ պճնելու համար բոցերու ծնունդ գեղատեսիլ պատկերդ:

Պատկերդ... սիրածիս պատկերը, խրճիթիս զարդը, առանձնութեանս ընկերը:

Անբախտը երջանկացնող հուրը կայ անոր աչերուն մէջ, երանութիւն պարգևող շողը այտերու վրայ, շրթերուն՝ ծովերը յուզող տենչանքի փափուկքը և ա-

րեւներու պայծառութիւնը՝ մաքուր ու անաղարտ ճակտին:

Հեռացար գացիր և ալ ետ չդարձար. պատկերովդ զիս առանձին ձգեցիր: Կ'երեւի խրճիթիս մէջ քեզ համար տեղ չկար: Աշխարհ վախցուց քեզ:

Մեկնելուդ այնքան ցցած էիր գլուխդ, որ ես շուարած մնացի: Հիմայ, երբոր այն բոպէն կը հեգեմ, կը տեսնեմ, որ դու, սրտատրոփ, լուռ բողոք մը շրթերուդ, սիրտդ ծարաի, գացիր ծառերու տակ չոքել, ուր երկար սպասումէ ետքը աւելի արեւ կը յուսաս վայել:

Ես ինձ հետ առանձին եմ: Հոգոյս խոր՝ լճակին խայտանքը, աչերուս մէջ հոգեթով ժպտիւք փայլը՝ կ'երգեմ և կուլամ:

Պատկերդ ունիմ խրճիթիս մէջ. ըսէ՛, դուն ի՞նչ ունիս:

Հրկիզած ծաղիկներու մոխիրներէն նորեր ծլան. անոնք կապոյտ մշուշով են պատած, սրտերնին ալ բոցերու արիւնով լեցուն:

Ո՛չ մէկ ամպ չաղօտեր լոյս պատկերդ:

Գիշեր ցորեկ խրճիթիս մէջ ես. հոն բան մը չի պակսիր ինձ համար:

Երբոր ուզեմ, կարող եմ, թագուհի մը պէս, քեզ չափիւղեայ գահին վրայ բազմեցնել, աստղերէն գլխուդ թագ կապել, ոտքերուդ տակ ծովերու փրփրահեր բաշերէն հիւսած գորգեր սփռել, թէ կանգնիս և կոխեմ խայտալով բացուին և գոցուին ծածկելու համար ոտքերդ:

Վարդի սիրովը արբշիտ սոխակներուն հրամայել, որ ուսերուդ վրայ կանգնած քեզ երգեն, լեռներուն ըսել, որ մեծութիւնդ փառաւորեն, Արեւներուն՝ խոնարհիլ եւ իրենց լոյսով քեզ հաղուեցնել:

Գերիդ կ'ըլլամ ու ազատութեան չեմ բաղձար, բայց ազատութիւնս ալ չեմ ծախեր:

Հեզնող ձայն մը ինձ չհասնիր: Ժպիտող որպէս վահան կը ծածկէ խրճիթս: Շուշու կը տաքցնէ, իսկ պատկերդ կը պաշտպանէ:

Հեռացար դացիր, կարծելով թէ լոյսդ կ'անցնի, ժպիտդ կը մարի և խրճիթս կը պարպուի:

Այդ չպատահեցաւ, դուն ալ Աստուածներու պէս սխալեցար:

Անտիրտ չես: Սիրտդ լեցուն է գինիով. դու քեզմէ կը վախնաս. կը քաշուիս բաժակը լեցնել և ծաղիկներդ հոտոտել:

Քովէդ կ'անցնի սարերու ջուրը. համբ կտրած՝ նստեր ես և ծարաւի կը տանջուիս: Թոշուէն մըն ես բայց հիմայ չես երգեր. թէ երգէիր, մինչև կոկորդդ հասնող յոգնածութիւնը պիտի ցրուէր:

Տառապեցայ: Բոցերու մէջէն անցայ, անապատ՝ ներու մէջ թափառեցայ, բայց խորապէս վշտացած անձս չբռնաբարեցի: Աշխարհը կրցայ քեզմով սիրել. պարտէզ իջնել, ծաղիկներ ցանել և քաղիլ ու անոնցմով պատկերդ դարդարել:

Հազար հազար այլազան երգեր սորվեցուցիր ինձ, դու երգել չե՞ս ուզեր: Մի՛ թէ մոռցա՞ր: Երգէ՛: Կարող ես մեռած ծովերը արթնցնել և աշիքներու խշրտուքով ափիկերքը լեցնել:

Ալիք դարիւ դարիւ վազելով՝ ձայնդ հեռու աշխարհներ կը տանէին և անկէ կը բերէին անծանօթին խանդուամանդ խոովքը:

Իարուհիդ իմ, դուն անուշ ես. համբ տխրութեանդ մէջ ալ, ծովերու վրայ ոտոտտող մահու պէս սիրուն ես:

Ո՞վ է ան, որ քեզ այսպէս կը գեղազարդէ: Ի՞նչ է այն, որ կը սուղուի հոգոյդ խորքերը, կը յուզէ և դողալով թիւ թիւ կը ծաւալի չրթերէդ:

Ի՞նչ կ'ըլլայ, քովս եկուր. ես քեզ կը պատմեմ իմ ուրախութիւնը, դու խոովքներովդ սիրտս կը լե:

ցընես:

Ամէնուէն համար գգուանք մը կայ պահուած բընութեան ծոցին. ամէն բան թէ պակսի քեզ, ան կըրկին կը սիրէ:

Ինչքան անուշ է, լուս եւ ժպտուն, թե թեի քայլել:

Կեանքը՝ որբանէն գերեզման դեգերող փեսան է. դիտելու համար իր հարսին գեղեցկութիւնը, իւրաքանչիւր քայլին կը կանգնի. թէ սեսաւ՝ տօն է. երեսէն կը նետէ ծանր վիշտը և իրեն հետ կը հաշտուի:

Երգի մը հնչիւնը քեզ ինձ կը բերէ. քեզ խեղդող ձանձրոյթը ինձ չի հասնիր:

Սորվէ՛. ուժով, շա՛տ ուժով սիրել. կեանքի պէս սիրել. մահու պէս սիրել. ալ չես ապրիր, չես ալ մեռնիր: Օրերը կը դառնան պաղպաղուն. կապոյտին մէջ անխռնջ կը թռչիս. վարդերը ալ չեն թօշմիր և մեռնիր: Շրթիդ վրայ համբոյր մը կ'ունենաս, ժպտիդ այն համբոյրը, որ ունէիր, երբոր քովս եկար: Ոչ վախով կուգաս, ոչ ալ դողալով կը մեկնիս, ամէնուն ուրախութեան և տառապանքին մէջ ձուլուիլ կը սորվիս:

Շուշուով մը այրել և չսթափիլ... Ահ, ի՞նչ աղուոր է քու աշխարհը, որ ինձ նուիրեցիր:

Հարկաւ անկէ շատ աւելի գեղեցիկները ունիս, ինչո՞ւ դարձեալ տխուր ես և սարսալի ստուերի մը պէս քովէս կ'անցնիս:

Թեիդ տակ անցած և գալիք անուրջներ կը կը դառնան մէկ: Արծաթի թելով կապած փունջերուս ձեռք տուր. աշխարհի մէջ վարդեր կը տեղան. վարդեր քեզ համար:

Ծաղկերտանգ պարտէզներով իրարու հետ օղակած հողար ձորեր և սարեր կ'անցնիս. ծովերու վրայ կը յածիս. վեհութիւններէն վեր կը բարձրանաս և չես երգեր:

Ձճանչցած՝ ինձ նոր աշխարհ նուիրեցիր: Աչքս որ վեր առի քեզ նայիմ, քայքայուած լաստի պէս՝ զիս կոհակներուն յանձնելով, գերկս լեցուցիր երազներով և լեռներէն վեր բարձրացար. հիմայ պատկերիդ լուսով կը տաքցնեմ ջիղերս. գեղեցկութեանդ ուրախութիւնը էութիւնս կը խանձարուրէ:

Ոչնչութեան մէջ, ոչինչ մը չլինելուս զգացումը ունիմ: Ինչո՞ւ ոչնչանալ. թէ երբեք ոչնչանալու եմ դատապարտուած, մինչև այդ օրը քեզմով ուրախ կ'ըլլամ:

Ստուերդ կը փախչի, ես ալ ետևէն: Այս պարին մէջ դտայ կեանքի գաղտնիքը:

Ձախջախուած երազներուս համար չեմ ցաւիր: Ինչո՞ւ ցաւիլ. երբ ես գիտեմ, թէ օր մը պիտի գայ ու երազներուս երազն ալ անոնց հետ պիտի խառնուի: Այն օրը՝ լոյսը պիտի դառնայ լոյսին մօտ. աշխարհի ժամանակը պիտի կասի եւ սկսի ուրիշը, որու մասին գաղափար իսկ չունիմ: Գեղեցկութիւնը պիտի հանգի ծաղիկներու վրայ. սև խոր աչերը՝ գիշերի մէջ պիտի սուղուին և հողը կուլ պիտի տայ գեղեցիկ գլուխը և իրանը:

Իսկ ես անկէ անդին ալ կը ցանկամ դէմքդ տեսնել: Երազները կը ջախջախուին. ես և դուն կը մնանք: Այս յոյսը դու դրեր ես իմ մէջը:

Տխմար եմ դուցէ, դու շատ խելացի բայց իմ տխմարութիւնը հազար աշխարհներու հեռաւորութենէն քեզ ինձ կը կապէ: Մէկ խօսքէդ կրցայ տաճար շինել և ժպտէդ անոր գմբէթը:

Եթէ քեզ այսպէս սիրելը յանցանք է, պատժէ զիս. իսկ օր մը՝ թէ մէկը ինքնին հարցնէ. ո՞վ է մեր երկուքէն յանցաւորը, ի՞նչ ըսեմ:

Անշուշտ ես սիրածիդ պատկերին մէկ նշոյլն էի միայն, անոր համար ալ չմնացիր. բայց կրկին քովէս կ'անցնիս և ստուերովդ զիս կը ծածկես:

Երեսէ ձգելդ ինձ չի վիրաբերիր, այդ իմ գործը չէ: Այնպէս ուզեցիր եւ եղաւ: Ես ալ կ'ուզեմ, որ քովէս անցած ժամանակդ կանգ առնես, վրաս ակնարկ մը ձգես և դարձեալ ժպտիս. սակայն այդ չըլլար. քանզի չես ուզեր:

Կ'երեւի զիս ձանչնալուդ համար զղջացած ես և հիմայ կ'ուզեմ անդիտանալ: Գո՛ւցէ փափաքիս իսկ, որ տաճարս իր շողակաթ գմբէթովը փոշիանայ, մոռացութիւնը ամէն բան հովին տայ, քար քարի վրայ չմնայ:

Քանի երկրի վրայ, որպէս կ'ին պիտի ապրիս. կը ցաւիմ որ այդ անկարելի է. երազոտ թախձանքի վարագոյրի ետևէն միշտ հետքերս պիտի նշմարես: Երկու հոգիներ, որ անգամ մը միացած են, երբեք իրարմէ չեն բաժնուիր: Միացումի այդ վայրկեանը չէ կարելի մոռնալ, և հեզելէ ձանձրանալ: Կարապին վայրի երգն է այն: Անպատճառ օր մը կուգայ, կը տեսնես երազուն ակնարկ մը ձգել, կը տեսնես և կուլաս, բայց ան չի գար, ալ չի գար:

Գարունը եկաւ, ծաղկունք բերաւ: Գարունի նախուշն աղջիկը դիմաւորելու երթամ: Ո՛, սքանչելի է, շատ հեռուն երթամ, տեսնեմ, թէ ինչպէս կուգայ ան:

Սև նուշ աչերուն արտեանունքը ստուերախիտ են: Նայիմ աչերուն և ծարաւս յագեցնեմ:

Գիտէ, որ ես կը սիրեմ զինքը. կը յուսամ, թէ աչերուն մէջէն ինձ կը ժպտի:

Կը սիրեմ ես դարունի աղջիկը. ան ինձ սորվեց թուրը սիրել. սիրել ո՛րքան հնար է. կեանքը պատել սիրոյ խանձարուրով և առանձնութիւնը հոգեթով հրճուանքով պճնադարդել:

Երգը չրթիս, վերջալոյսին ծաղկունք և կոկոն կը փնտռեմ. օրերը կ'անցնին, վարդեր կը ծլին:

Որճիթիս չեմին նստած կը դիտեմ ծովը: Հոգիս

ազատ է և ուրախ: Կապոյտ ալիքներու վէտվէտուծի մէջ երազներ հազար և հազար, պատկերը յարափոփոխ: Իմ թագաւորութիւնը մեծ է, սահմանները անտես, սեռաբանները գեղազուարճ, և ծաղկանց ծոցին մէջ նիրհը քաղցրօրօր:

Առանձին եմ՝ քեզ կը պատկերեմ. թէ քնանամ քեզ կ'երագեմ: Սրտիս ամենայնտին խորչերուն մէջ թիռ մը դրած եմ:

Աստղերու պաղպաջուն սարսուռով, անհետ ճամբաներէ կ'անցնիմ. ծովու կոհակներու վրայէն կ'ուտոստեմ: Գեղեցկութիւնդ համասփիւռ: Կը զգամ, խորագէտ կը զգամ պարզութեանդ վեհութիւնը և յըպտիդ անուշութիւնը:

Չկայ լոյս մը, որ աւելի փայլուն ըլլայ հոգոյ արձակած լոյսէն, անով ցաւին աչերը կը կուրանան:

Լուսովդ դրկեցի տիեզերքը և դարձայ երջանիկ, թէ ոչ բախտաւոր: Բախտը դիպուածներու ծնունդ է. անոնք մարդու դէմ կը ցցուին անսպաս, հետերնին կ'առնեն և զայն կը բարձրացնեն կամ կից մը տալով կը հեռանան:

Քարին վրայ նստած, երբոր կը մտածէի բաժակըս գետին զարնել և քնարս ուռնիէն կախել, վազեցիր քովս եկար: Դիպուած էր:

Պահ մը զարմացայ: Դողդողանքիս ուշադրութիւն չդարձուցիր, բաժակս լեցուցիր և ես խմեցի: Աշխարհի գերութենէն ազատեցայ, ձգելով, որ զիս չղթայես: Հասկցայ խորհուրդդ և համողութեցայ՝ թէ մնացածը անտի է:

Դարուհիդ իմ, դու կը ճախրես կամ տաղտուկով վշտամած կը սպասես. այդ միեւնոյն է, ես չղթաներուդ քաղցրահնչիւն երգին հետեւելով՝ սրինգս կ'ածեմ:

Պրճիթս կայ, պատկերդ մէջը, ստուերդ Ամպնս. վանի: Ես ինձ հետ առանձին եմ ու կ'երգեմ:

Աստղերն դլխուս վերեւ, ծաղկունք շուրջս բոլորած կը պարեն: Երկնի կապոյտին մէջ վարդ այտերուդ նման վարդեր կը շաղկին:

Թարթափ մազերդ շարմաղ կուրծքիդ թափած, ե՛լ, ելի՛ր պատշգամը, անգամ մըն ալ տեսնեմ սեւ նուշ աչերուդ հմայող լոյսը. քեզ վարդ պաշտողէ՛ս՝ վարդեր քեզ համար:

Վ Ե Ր Ձ

500

ՄԱՇԻՆ
Մ.ՎՍՆ
ՄԱՏԵՆԱԴԱՐԱՆ

« Ազգային գրադարան

NL0124063

29584

ԳԻՆ 10 ԼԷՎԱ

Հեղինակը սույն գրքիկի ամբողջ հաստիքը
կը նուիրէ «Արաբս» ի Ֆոնսին:

